

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre ..... 20 korona.
Fél évre ..... 14 korona.
Egy negyed évre ... 7 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 22 korona.
Fél évre ..... 16 korona.
Egy negyed évre ... 8 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 50 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és erdősi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFONSZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut. 26. sz.

TELEFONSZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, február 13.

Sikeres vállalkozások frontjainkon.

Budapest, február 12. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

A Putna völgyben az oroszok kézigránát támadása meghiúsult. Járőröknek és rohamosztagnak Haliestól délre és Woronecnytól északnyugatra végrehajtott vállalkozásai alkalmával két tisztet és 40 főnyi legénységet fogtak el és szállítottak be, továbbá egy géppuskát zsákmányoltak.

Olasz harctér:

A Karst fensík déli szakaszán és a Wippach völgyben az ágyuharc időnként igen élénk volt. Egy ellenséges repülő Trieszt közelében néhány bombát dobott le anélkül, hogy kárt okozott volna. A tiroli harcvonalon csapataink két vállalkozásukat sikeresen hajtották végre. A Sugana völgyben a 14. gyalogezred egyik osztaga a Coalba szakadéktól délre elfoglalt egy ellenséges állást. Két tisztet és több mint 60 főnyi legénységet elfogott és egy géppuskát, két pisztolygéppuskát és egy aknavetőt zsákmányolt. A Vollarsa szakaszon császárvadászok a Leno szakadékban éjszaka rajtaütöttek az olaszok előállításán és 22 foglyot, valamint egy géppuskát szállítottak be.

Délkeleti hadszíntér:

A Vojusa mellett a helyzet változatlan. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Rohamcsapataink sikeres előtörései.

Berlin, február 12. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadseregportja:

Armentierestől keletre és a Labasse esatornától délre élénk tüzzel előkészített angol támadások meghiúsultak. Állásaink az Auere mindkét oldalán egész napon át erős tüzérségi hatás alatt álltak. Az angolok az éj folyamán hatszor támadták meg a szétlőtt árkokat. Szerettől a folyóig minden támadásukat visszavertük. Az ellenség, amelynek rohamcsapatai nagybárra hóingekbe voltak öltöztetve, védőtüzünkben Serettől északra a közelharcban súlyos veszteségeket

Eltűnő lövonat.

Amerika hadizenete, Anglia békejobbjá, Nikita király igazmondása, kolduló magyar hadseregszállító nem keltene Aradon olyan feltűnést, mint a gőzmozdonyok megjelenése, helyesebben a lövonatnak a mi utcáinkról való eltakarodása. Allitól holnap lesz az az ünnepélyes alkalom, amikor takarodót fujnak a sovány lovagnak, akik különösen ezen a télen szenvedtek rendkívül sokat a rengeteg hótól és a mérhetetlen hidegtől, amikor az özönvíz előtti ódon bárkákat cipelték.

Holnap talán egyszerre száz esztendőt ugrunk előre: a lóerőtől a gőzgépig. Egyetlen magyar város közlekedése se ment át olyan fejlődési fázisokon, mint a mienk. A száz év előtti „lófejű” után tíz esztendőnek előtte merész újítókként beengedtük főútvonalunkra az autobuszokat, a nyugati világvárosok e ritka közlekedési eszközeit. Tettük ezt pedig akkor, amidőn Magyarországon még csak a szakkörök ismerték e praktikus, kitűnő szállító alkalmasosságot és a laikus közönség idegenkedve, féltékeny bátortalansággal közeledett feléje. Aztán lassankint megszoktuk, sőt megszerettük s mire megkedveltük, már el is ragadta tőlünk a háboru dúló vihara. A többi vidéki városok kiküldöttei Aradra jöttek a kitűnően bevált autobusz-közlekedést tanulmányozni, de mielőtt diadalmasan bevonult volna Kassára, Pozsonyba, vagy Kolozsvárra, a vidék egyetlen autobuszközlekedése — az aradi — is megszűnt.

Aztán hirtelen ismét hátrafelé kellett ugranunk száz esztendővel: előszedtük a lomtárból a lóvasuti kocsikat. Mindent elnéztünk a lövonatnak; nem bántuk, hogy a Szabadság-tértől az állomásig néha 45 percig dőcögött, hogy nagyzási mániájában kisiklott, karambalt csinált, elgázolt, elrobogott a megálló mellett. Olyannak tekintettük magunkat, mint az egyetlen gyermekéért remegő szülő, aki örül, hogy a páratlan gyerek zabolátlankodik, csak öngyilkos ne legyen, csak életben maradjon. Neki mindent szabad volt.

S most fájo meghatottsággal bucsuzunk téled, te elpusztíthatatlannak hitt öreg, hűséges eselédünk. Eltűnő Arad utcáiról, s megint oda lesz Arad egyik speciálitása. A benzin után a lovon át most a gőz következik. Most már csak egyetlen vágyunk van:

— Gozeróval haladjunk a villamos vasut felé. (—)

szennvedett. Egy használhatatlanná vált árokvonalat Serettől délkeletre az angol támadások megindítása előtt tervszerűen és zavartalanul kiürítettünk.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Rohamcsapataink előtörései a Dúnánál és Kisielinnél (Lucktól nyugatra) teljes mértékben sikerültek. Kisielinnél két tisztet, 40 főnyi legénységet és 1 gépfegyvert szállítottunk be.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az Ojtoz völgy mindkét oldalán emelkedő hegyekben és a Sztina mélyedésben portyázó osztagok több ízben összeütköztek.

Mackensen vezértábornagy hadseregének arcvonala:

A Szerethnél őrök esatározta, a Duna alsó folyásánál pedig mérsékelt tüzérségi tevékenység volt.

Macedóniai harctér:

Senmi ujság. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Castelnau a tavaszi offenziváról.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Comiere de la Sera jelenti, hogy a nyugati fronton, nagyarányú offenzivára tesznek előkészületeket.

Castelnau francia tábornok, aki Péterváron részt vett az entente konferencián, a Temps tudósítójának kijelentette, hogy a katonai helyzet az ententére nézve a múlt hónapban kedvezőbb volt, mint 1916. január havában. Az idei tavaszi offenzivára a kilátások kedvezőbbek, mint bármikor eddig voltak. A Somme offenziva az időjárás miatt nem érhetett el eredményeket, a francia tüzérséget a klimatikus viszonyok megakadályozták a teljes erő kifejtésben. A konferencia eredménye, hogy Oroszország a szövetségesek érdekei mellett a végsőkig ki fog tartani.

Megbízható jelentések szerint az Havasügynökség jelentése téves volt a francia kamara legutóbbi üléséről, mert Briand többsége a legutóbbi szavazásnál, mely az államtitkári hitelekéről szólt, nem 389 volt, hanem 270. A lapok egy része azt írja, hogy Briandnak nincs joga soka beszélni, mert a többsége már álmog.

Páris fázik a szigorú blokád miatt.

(Lelőtt olasz katona orvosok.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A párisi lapok híradásai szerint a szénhiány miatt ma Párisban több, mint százezer személy maradt munka nélkül. Ezeknek legnagyobb része a színházi világhoz, a mozgóképszínházakhoz, a fürdőkhöz, elárusítóházakhoz tartozik. Ha a szénhiány tovább tart, az eddig kiadott korlátozó rendelkezések még élesebbek lesznek. A múzeumokat már is bezárták. A nyilvános fürdőket is bezárták, valamint a vasutársaságok is értesítették a közönséget, hogy a személyi forgalom további korlátozások elűt áll.

A párisi éjjeli életet érzékenyen érintették ezek a rendelkezések, különösen az, hogy a vasutakat és a földalatti villanyost már az esti órákban beszüntették. A *Temps*, a *Journál* s más lapok nagyon erős hangú cikkeiben támadják ezt a rendeletet s kelnek a publikum védelmére. A *Temps* nyíltan ki is mondja, hogy a német tengeri zárnak e fájdalmas hatása kemény próbára állítja a főváros anélkül is sok hiányt szenvedő lakosságát. Nemcsak arról van szó, hogy a kényelem hoz ezzel áldozatokat, hanem ez a rendelkezés megzavarja érzékenyen az egész gazdasági életet, amelynek rossz hatása van a néphangulatra is. A *Figaro* egyenesen a német organizációnak fényes sikereire utal s követeli, hogy minden gyűlölet ellenére is különösen a buzalaszt és a cukor kiosztásánál kövessék a német rendszert. Annyival inkább, mert a kenyérbérlő behozatala egész Franciaországra nézve elkerülhetetlen.

Bianchi az olasz szén diktátor is megkezdte tevékenységét. Jelenleg abban a palotá-

ban székel, amely Hidenburg német követségi tanácsosnak volt a korábbi lakása, aki a nagy „Feldmarschall” unokaöccse. Amint a *Stampa* írja, Bianchi nem titkolja azokat a rettenetes nehézségeket, amelyeket hivatalának és feladatának teljesítésében a német szigorított tengeralattjáró háború okozott. — Arról is hírt ad a lap, hogy a kormány örömet behozná a kenyérbérlő, de attól fél, hogy ez a rendszabály túlzott mértékben telizgatná a lakosságot. Annyival inkább, mert amint a délolaszországi miniszter kijelentette: a napoliaiak, általában a délolaszországi emberek nem rendelkeznek az ehhez szükséges türellemmel.

A *Secolo* jelenti, hogy Milánóban roppant fölindulást keltett az a szomorú helyzet, amelybe az egész világot s így természetesen Milánó város lakosságát is hozta „a német vadak hordája.” Az egész nyilvános élet megállt. A szegényebb népség fázik és nincs mit ennie, mert az olcsó hal, amelyet megvehetne, hiányzik és a kenyér roppant drága és élvezhetetlen. A közúti vasut és a telefon ugyszólván használhatatlan. Milánó lakossága ideges és izgatott annyira, mint még soha és a legmélyebben le van sújtva. Az idegesség tetőpontra hágott és a gyilkosságok éppen ezért a tulizgatott és talheves olaszoknál napirenden vannak, különösen Délolaszországban. Csak most jelentik, hogy Palermóba több orvost lelőttek olasz állampolgárok, a kiknek a katonai alkalmatlansági bizonyítványt ezek az orvosok kiadni nem akarták.

Aradi Első Takarékpénztár és a Hitelbank.

Irta: Leopold Kornél dr. takarékpénztári igazgató.)

Szegszárd, február 12.

Az „Aradi Közlöny”-nek az Aradi Első Takarékpénztár közgyűléséről szóló február hó 6-iki száma csak ma jutván kezeimhez, legyen szabad az ott elhangzott nyilatkozatokra, mint figyelmes olvasó, — tekintettel az ügy közérdekű voltára — néhány reflexziót tennem.

Tagányi Sándor dr. részvényes urnak a jogos magánérdekről hangoztatott elvi kijelentéseit teljesen osztom, azonban én ugylátom, hogy éppen ezen jogos magánérdekeket elégíti ki a legnagyobb mértékben és elsősorban a régi részvényesek érdekeinek teszi a legnagyobb szolgálatot az a tranzakció, amely az Aradi Első Takarékpénztár és a Magyar Általános Hitelbank között létrejött. Nem-e a legmegnyugtatóbb érzés az Aradi Első Takarékpénztár részvényesekre nézve az a tudat, hogy annak az intézetnek a részvényesei, amellyel az ország legnagyobb és legelőkelőbb pénzintézete immár minden irányban erkölcsi és anyagi szavatosságot vállalt. Képzeltető-e egy részvényes érdekei szempontjából nagyobb megnyugvás a jelenben és a jövőben, mint az, hogy ugyanezen részvényekbe a Magyar Általános Hitelbank 3 és fél millió koronát fektet? Tagányi részvényes ur keveseli a Hitelbank által fizetendő 1800 koronát. Hisz éppen az is egyik szépsége annak a fuzió s műveletnek, amelyet az Aradi Első Takarékpénztár létesített, hogy ami nemcsak vidéken, de fővárosi intézeteknél is precedens nélkül áll, hogy a részvényeket a tényleges borsó és forgalmi értéknél magasabb áron veszik át. Egy-két darab vidéki részvény vásárlásánál előfordulhat ilyen túlfizetés, de amikor egy nagy intézet, vagy pénz csoport egyszerre vesz át ily tömegű és ily összegű részvényt, akkor a tul-

fizetés elérése a legszokatlanabb, hisz minden árnál annál olcsóbb s előnyösebb a vételár, minél nagyobb tételekben és kvantumokban történik a vétel. Ne felejtse Tagányi ur, hogy ma állami járadékok és pénztárjegyek bőségesen kaphatók, amelyek 6 százalékos kamatot jövedelmeznek. És az Aradi Első Takarékpénztár által eladott 1800 koronás részvények legfeljebb 5-55 százalékot jövedelmeznek a Magyar Általános Hitelbanknak, amellyel azonban van még valamelyes különbség egy, bár legjobban fundált vidéki intézet részvénye és egy mindén pillanatban napi áron értékesíthető, avagy legelőnyösebben lombardirozható állami járadék-papír között.

Azt is kifogásolja Tagányi Sándor dr. hogy miért nem fordult az Aradi Első tőkeemeléssel az ő részvényeseihez és miért idegen tőkéhez. Ugy tudom, hogy az aradi piac eléggé teitve van helyi papirokkal s az ottani pénzpiacnak talán nem is érdeke a helyi papirokban való esetleges túltengés, Tudvalévő dolog ugyanis, hogy a vérbőség éppen olyan betegség, mint a vészegénység. De ettől teljesen eltekintve, még ha elkapták volna is az aradiak az Aradi Első Takarékpénztár új részvényeit és nem 1800 darabot, hanem 18.000 darabot vettek volna át — ami ugyebár kevéssé valószínű — hát kérdem, hogy mindezen részvényesek együttvéve nyújthatják-e egy porcikáját is ama előnyöknek annak a pénzügyi és ipari perspektívának előfeltételeit amelyeket a Magyar Általános Hitelbankkal való szoros érdekközösség involvál. A Magyar Általános Hitelbank ezen részvénybirtok alapján, teljes szolidaritást vállalt az Aradi Első Takarékpénztár egész üzleti politikájával és minden pénzügyi gesztiojával: zsiróját adja az Aradi Első Takarékpénztárnál elhelyezendő minden betétre épügy, mint pedig az Aradi Első Takarékpénztár minden hitelszükségletére nézve. Azt is tudjuk, hogy mit jelent ipari téren egyrészt a nagylőke, másrészt pedig mit jelent a Magyar Általános

Hitelbanknak ugyszólván az összes iparágakban (textil, malom, elektro technika, szén, stb.) Magyarországon elfoglalt pozíciója, tapasztalatai, összeköttetései, amelyek ezentul mind az Aradi Első Takarékpénztárnak is rendelkezésére foghatnak állani. Mindeme pénzügyi előnyöket és egyéb erőforrásokat tehát a magánosok száza együttesen sem nyújthatják, bármennyire is éhajtja Tagányi dr. ur a „saját erőnek” kihasználását.

Egy másik részvényes: Köpf János dr. ur szerint a Magyar Általános Hitelbankkal való szövetség annyiban sérti a régi részvényesek és az intézet érdekeit, mert az új kibocsátásnál „a vagyon több részre oszlik, mint eddig, ez pedig esorbitja a részvényesek érdekeit.” De ellelejtí a t. részvényes ur, hogy amennyivel több részre oszlik a tőkefelemelés folytán a vagyon, ugyanannyival együttal gyarapszik is az intézet vagyona, így tehát károsodásról szó sem lehet.

Egyáltalán nem értem, hogy pénzügyi, vagy gazdasági téren miért lehet aggályos egy nagyobb és erősebb féllel való szorosabb érdekközösség, amikor ezen nagyobb és erősebb féllel szemben inferioris helyzetbe nem jutok, a magam autonómiáját, cselekvési szabadságát minden irányban feltétlenül megőrzöm és alkalomadtán az érdekközösségből származó összes előnyöket oszorbitatlanul élvezhetem. Látjuk, hogy a modern gazdasági életben az erőskömörülése, vagy mint pénzügyi nyelven mondják, a tőkekonzentráció napirenden van. És kérdem a Hazai Bank részvényeseinek megárt-e, hogy a részvények egy része a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnek, avagy a Magyar Jelzalog Hitelbank részvényeseinek árt-e, hogy a részvények egyrésze az Unio Bank tulajdonában van.

A helyi pesztizs szempontja sem jöhet figyelembe, mióta a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Aradon fiókját megnyitotta. Eltekintve attól ugyanis, hogy az intézetnek erkölcsi és anyagi presztizsét csak növeli a Magyar Általános Hitelbankkal való bensőbb és szorosabb érdekközösség, az Aradi Első Takarékpénztár vezetőségének gondosságáról és előrelátásáról tesz csak fényes bizonyosságot, hogy amikor az első fővárosi fiókálpítás megtörtént, az ennek kapcsán várható eseményeknek nem nézett elbelet kezekkel elébe. Kétségtelen ugyanis, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kezdeményezése után a Magyar Általános Hitelbank is keresett volna valamilyen közvetlen nexus az aradi piaccal és éppen abban nyilvánul az Aradi Első Takarékpénztár éleslátása, hogy a várható hatalmas versenytársat kellő időben hatalmas szövetséges társává tette.

A vidéki bármily erős, nagy és független intézetek, amikor az érdekeiket minden irányban biztosító kapcsolatokat keresnek a fővárosi nagyobb intézetekkel, ez a gazdasági élet hullámzásával és esélyeivel szemben valóságos életbiztosítási jelleggel bír, amit az okos előrelátás tesz indokoltá. Az adott esetben azonban ugylátom, hogy a biztosítási díjakat nem a biztosított Aradi Első Takarékpénztár, hanem a biztosító intézet, a Magyar Általános Hitelbank fizeti. És ha Ottenberg vezérigazgató ur azt mondotta a közgyűlésen, hogy élete legnagyobb büszkeségének tekinti a Magyar Általános Hitelbankkal megteremtett érdekközösséget, én ehhez a magam részéről annyit fűzhetek, hogy az Aradi Első Takarékpénztár viszont büszké lehet az ő vezérigazgatójára, aki ezen bőles kapcsolatot az intézet összes érdekeinek leggondosabb körülbástyázásával, a pénzügyi és ipari téren kínálkozó minden konjunktúra célirányos kihasználására és a jövő minden esélyeivel szemben való szilárd megvédelmezésére létrehozta.

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tabori előfizetőinket, akiknek a tabori postaszámuk megváltozott, hogy egyidejűleg a régi tabori postaszámukat is írják meg, mert ezenkoros esetben a postai hivataloknál fennmaradhat az ő régi tabori postaszámuk is.

Ha az entente tudta volna . . .

(A pápa békeakciója. — Szocialista kongresszusok.)

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Semleges diplomáciai körökben azt beszélnek, hogy ha az entente el lett volna készülve arra, hogy a németek megindítják a tengeralatti harcot, akkor a központi hatalmak békeajánlatára nem adtak volna elutasító választ. A semleges diplomáciai körök meg vannak győződve arról, hogy a szigorú buvárhajó harc sokkal hamarabb fog véget vetni a háborúnak, mint azt elképzelték.

A madridi lapok értesülései szerint a pápa a napokban több ízben fogadta Burne angol nagykövetet. Vatikáni körökben azt beszélnek, hogy a pápa akcióra készül, mellyel megindítaná a béketárgyalásokat a hadviselő felek között.

A berlini Vorwärts azt jelenti, hogy a skandináv szocialisták Svájcban

megtartandó nemzetközi munkáskongresszus összehívását tervezik.

A svájci internacionális szakszervezetek kérdést intéztek Belgium, Franciaország, Anglia és Svédország munkás-szakszervezeteihez, hogy hajlandók-e egy konferencián magukat képviseltetni. Belgium és Franciaország igenel választott, Angliából még nem érkezett felelet. Svédország azt válaszolta, hogy 6 eljárásában a többi skandináv munkás-szakszervezetet fogja követni.

A norvég munkásság szakszervezeteinek titkári hivatala értesítést kapott, hogy legközelebb nemzetközi munkáskongresszust fognak Svájcba összehívni. Franciaország, Spanyolország, Anglia, Olaszország és Belgium hajlandónak nyilatkoztak a nemzetközi konferencián való részvételre. Norvégia azt válaszolta, hogy a többi skandináv munkásszervezetekhez fog igazodni.

rölvették a leányt. Geöczey most már kardot rántott és szétverte a társaságot. A leányt felkísérte lakására és átadta szüleinek, kik megköszönték védelmét.

Néhány pere múlva távozott. A szétvert társaság megint eléje toppant. Vezetőjük névjegyet kérte, amit Geöczey át is adott. Az illető is átnyújtotta a magáét, melyen ez volt a név: Friedrich Tibor. Lakásomát ceruzával írta a név alá: Erzsébet körút 27. Fölényesen megjegyezte:

— Egyik segédem Bartha Lajos tábarnok lesz . . .

Elváltak. Geöczey hallván a Ludovika parancsnokának nevét, másnap jelentést tett a tábornoknak a dologról, a ki kijelentette, hogy soha életében nem hallott semmiféle Friedrich Tiborról és megbízott két századost, hogy állapítsák meg, ki az az ember, a ki nevével visza. A két katonatiszt az Erzsébet-körút 27. számú házában kereste Friedrichet, de nem találta meg, mert ott sohasem is lakott. A rendőrséghez fordultak, a mely megállapította, hogy ezzel a névvel két ember lakik Budapesten, az egyik diák, a másik pedig a Szent László-kórház tisztviselője.

A katonatiszték felkeresték Friedrichet — aki az öt igazoló rendőr előtt újságírónak és a Pesti Futár munkatársának vallotta volt magát — a két tisztnek kijelentette, hogy az esetről nem tud semmit. A névjegy az övé ugyan, de a ceruzajárás nem.

Most már a rendőrbíró elé került az eset. Friedrich a tárgyaláson letagadott mindent. Letagadta, hogy a panaszosnő vagy Geöczeyt egyáltalán látta volna s hogy valami köze volna a dologhoz, melylyel vádolják. Mind a panaszos nő, mind pedig a tanúk között Geöczey megismerték a mindvégig tagadó aszfaltbetyárt, akit Szalkay fogalmazó nyilvános helyen okozott botrányt és személyek durva megsértéseért a büntetés maximumával, száz koronával büntetett meg.

Az ügynek ezzel vége lett. Friedrich meg fogja fizetni a száz koronát s talán már holnap vagy holnapután ott lesz régi leshelyén, pompás vadászterületén: a Rákóczi-ut aszfaltján. Dél lesz és karasz leányok hullámanak az uton. És meg fogja szólítani azt, aki egyedül megy, mert hiszen a kis kadétek nem mindig lehetnek lovagok. És a keland legfeljebb száz koronába kerül. De csak akkor, ha nem sikerül. Ha sikerülöcsőbb. És kellemesebb s végül nem is olyan nagy dolog . . .

Visszaélés Bartha tábarnok nevével.

(A kis kadét lovaglásága.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Még december 30-án történt Budapesten, hogy egy nyugdíjas állami tisztviselő feltűnően szép, 17 éves leánya egyedül hazafelé sietett. Ebben nem volt semmi, mert dél volt, a Rákóczi-uton ilyenkor rajzik a legtöbb ember. A Rákóczi-ut és a körút sarkán, az Emkekávéház előtt négy fiatalember vette körül a leányt és megszólítván, erőszakoskodni kezdtek. Mindenáron el akarták kísérni s az egyik, a legtolakodóbb, kocsiba akarta erőszakolni a leányt. A leány rendőrhöz fordult, de nem akarván a rendőri eljárás lapjain még mint panaszos sem szerepelni, arra kérte, hogy tartsa vissza az aszfaltbetyárokat, míg 6 villamosra nem száll. Ez meg is történt. A fiatal emberek azonban

felugrottak a villamosra, ahol botrányos, mordorban folytatták azt, amit odalenn kezdtek. A legtolakodóbb tüntetőn jegyet váltott a leány, kinek már volt jegye és a társalgást olyan hangnemben folytatták, hogy a közönség felháborodott. Ott ült a kocsiban a Ludovika-Akadémia egy növendéke, Geöczey László is. A fiatal katona megkérdezte a leányt, hogy ismeri-e ezeket az embereket. A leány megmondta, hogy sohasem látta egyiket sem és kérte a kis katonát: szabaditaná meg kellemetlen kísérőtől, Geöczey névjegyet nyújtotta a leghangosabbnak, aki azonban nagy fölénnyel utasította vissza:

— Maga nem párbajozhat, maga nem nagykorú . . .

A fiatal katonának kellemetlen volt a tolokodó fráterekkel vitatkozni, tehát abbahagyta. Leszállt a leánnyal együtt és hazafelé kísérté. Egy mellékuteán vitt utjuk, amikor hirtelen felbukkant a négy aszfaltbetyár és megint kö-

Szappan- és szalámibőség Romániában.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Szeptemberi napsütésben, az erdélyi ősi erdők között Nagydísznódnál és Nagyszébennél kezdődött a magyarországi szászok ujjongása között s most hóban, és oroszországi hidegben végződik ez a Szereth mocsarainak befagyott sivatagán. A két időpont között telt el a romániai hadjárat, a háború történetének egy klasszikus részlete, melyről — noha ugylátszik, hogy most bevégeződött — senki sem tudja, hogy mikor fog újra megkezdődni.

Az oláhországi hadjárat az egész nagy világháborúnak egy mikrokozmosza. Nyílt mozgásokat hozott Brassónál és Argesznél. Áttöréseket mutatott meg erős ellenséges akadályokkal szemben a Dobrudzsában és Rimnicul Saratnál. Atkarolási harcokat láthattunk a nagyszébeni hegységben és a törösvári szorosban. Predeáltól délre fekvő hegyekben Campolungtól északra egy ideig úgy látszott, hogy ismét elkecseregett állóharc fog kifejlődni, de Krafft tábarnok elit-osapatainak sikerült leszorítani a hegyekről az ellenálló ellenséget. Az oláh hadjárat technikai bravurokat is mutathat fel, amilyenek Mackensen dunai átkelése s egy teljes egész hadseregnek áttörése a síkságon. Krajova és Bukarest között lovas attackok zaj-

lottak le, — a tutrakáni erődöt egy pár század rohanta meg s a világnak egyik legerősebb vára a mi csapataink támadásának pillanatában már le is szerelt.

A német katonák ebből a hadjáratból két különböző emléket fognak magukkal vinni. Az életük Magyarországon, mindenekfelett az erdélyi szász falvakban igazán kellemes volt. Még ma is, midőn a piszkos úszkós kirabolt moldvai falvakban ülnek, sokszor ábrándoznak a hegyeken túl fekvő parasztházakról, melyek örömmel felkínálták nekik a legjobbakat, még ma is ábrándoznak a tiszta leányokról, a barátságos vendégszobákról, a felszabadított városok ujjongó üdvözlétéről, általában egész Magyarországról. Nem tudnak eleget beszélni Magyarországról és kedélyéről s arról a ragyogó életéről, amelyben részük volt Déván, Medgyesen és Brassóban. Milyen más annak a nyomornak képe, amely most eléjük tárult Buzauban, vagy Foksániban. A háború előtt Magyarország az átlagos műveltségű német előtt a Mikoschok és cigányok ismeretlen földje volt. Az oláhországi hadjárat a birodalmi németek és magyarok között megkötötte az első s valószínűleg utolsó nyugvó szövetséget. S valóban nehéz megmondani ki tanult ebből többet.

De Erdély után jött a háború második része: az ut oláhországon keresztül. A falvak

nyüzögtek a szarvasmarháktól. A benszülőttek barátságosak voltak. Minden városban beszéltek németül. A városok gazdagok voltak. A német katonák egy negyed évre vettek szappant és szalámit, többet, mint amennyit elpakolhattak. Mindenütt tömött gabnás esőrössel s gazdagon megtöltött boros pincékkel találkoztak. Ettek és ittak és egész másnak látták az országot, mint ahogy néhány gyűlölt oláh név előttük leírta. De megnél inkább haladtak kelet felé, annál barátságosabb vidékekre találtak. A szétrobantott hidak szaporodtak. Mind gyakoribbak lettek a füstölő benzintartályok, az égő petróleumfinomítók, különösen Targoviszteban és Ploestiban. Jöttek a kirabolt falvak, amelyekből az oroszok menekültek.

A Rimnicul Saratni csatával a tulajdonképeni oláh hadjárat véget ért. Azokat, akik most a Szerethnél ellenségképen velünk szemben állanak, katonáink már régi ismerősként üdvözölhetik. Az oroszoknak ezzel a diszes sergével találkoztak az oláh háború kezdetén a Maros völgyében s egyik-másik részüket Petrozsény mellett meg is vertük. Mindaddig a németiségre és szövetségeseire nagyszerű eredmények tekintenek s felülmulthatatlan dicsőség. Ezért gyűlölik Németországot. Hadd gyűlöljek! nagyon kell Németországot kívülről gyűlölni és belülről szeretni, hiszen a világ minden részén beveti a földet halottakkal csak azért, hogy szentséges földjét megvédelmezze.

Háborút várnak az amerikai újságírók.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Newyorkból jelentik, hogy tegnap nagy tüntetés volt és a nép megosztomolta és behatolt abba a palotába, ahol a németek és a szociálisták békegyűlést rendeztek. Hatalmas verekedés keletkezett, melynek során több német megsebesült.

Bernsdorff gróf amerikai német nagykövetnek és kíséretének elutazására az összes előkészületek megtörténtek. Szerdán indulnak Krisztianába a Fredericson nevű dán hajón.

A Berlinben élő amerikai hírlapírók nem utaznak haza. Az Associated Press Charlottenburg strassei irodája is ott maradt. A berlini amerikai német kolónia, vagy 2000 kereskedőből áll.

Zaegel dr., az Associated Press berlini szerkesztője kijelentette, hogy Wilson presztizse érdekében kényszerülve volt a Németországgal való diplomáciai szakításra. A monarchiával való békés viszony kétséges, való-

színűbb, hogy Tarnovszkynak is nemsokára el kell hagynia Amerikát. Az Egyesült-Államok mindent elkövet hajóparkjának fejlesztésére, hogy szállításaival hathatósan támogathassa az ententeot. Hales Boyard dr., a Newyork Herald berlini képviselője kijelentette, hogy az amerikai Hears-sajtó a háború kezdete óta a tiszta semlegesség politikáját űzi. A helyzetről ma nincsen tiszta képünk, hiszen csak Havas és Reuter jelentéseket kapunk Newyorkból. A háború valószínű, hiszen Amerika nagy többsége gyűlöli a központi hatalmakat. Wilson népszerűsége dacára sem lehet ma még precizirozni az amerikai kormány álláspontját, mert sokféle befolyások érvényesülnek. Wilsóban nemcsak az idealista tudóst kell látnunk, hanem a praktikus szempontokat figyelembe vevő politikust is. Hales Boyard dr. Berlinben fog maradni és nem hiszi, hogy a berlini amerikai kereskedelmi kamarát feloszlatják.

Ferenc József az igazságos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Hanvay Zoltán, a „hanvai remete” Egyház rezedája felejthetetlen jó öreg királyunk korporsójára címmel harminchárom oldalas füzetet írt és adott ki. A füzet első részében a legutóbbi politikai eseményekkel mindig találóan, második részében pedig elhunyt királyunkkal foglalkozik mint uralkodóval és mint emberrel. A füzet eme részéből közöljük a következő jellemző apróságot:

A nvolévas évek elején Bécsben nemzetközi ebkiállítás rendeztek, írja a hanvai remete. Akkor esett meg az, hogy — ha kis téren is — Ausztria Magyarországra szorult. Ugyanis az angol vizslák számára nem találtak maguk közt alkalmas bírót. Tehát engem tisztelettel meg vele, és én évekig szívesen állottam szolgálatukra. 1884-ben utazóruhában mentem bucsuzni Traunhoz, aki azzal fogadott:

— Ne menjen még el, be akarom önt mutatni a császárnak.

— Nagy kitüntetés volna rám nézve, kegyelmes uram, de hát önök teljes dresszben vannak, bár hogy szegyenkeznek önök közt az én utruhám?

— Oszlassa el aggodalmát. A császár te livér vadász és nem a ruhát nézi.

Erre mint egyedüli magyar Hanvay Zoltán szerényen utolsónak állott a sorba. Mikor a felség hozzája ért, ezt kérdezte tőle:

— Ön az a híres magyar kinológus?

— Felség, felelte a megszólított, testestől-lelkeستől magyar vagyok, mellékesen kinológussal is foglalkozom, de a hírességemről, sajnos semmit sem tudok.

A király elmosolyodott. Ezután körutra indultak a kiállításon. Elérkeztek a trónörökös orosz agarához. A király megösmerte és nem látván díjtáblát megkérdezte *Hardegg grótot*, miért nem kapotta a tiszteletdíjat. A gróf azt felelte, hogy nem szolgálhat felvilágosítással, mert *Hanvay volt a bíró*. A király erre Hanvaytól kért felvilágosítást, a ki azt telehe, hogy a kutya nem érdemel díjat. A király ennek okát tudakolta és Hanvay föl is sorolta a kutya minden hibáját. Erre tovább mentek és eljutottak Hanvay vadászkutyájához. A király sokáig gyönyörködve nézte, azután Hardegg grófhoz fordult:

— Ki ez a gyönyörű kutya?

— Felség, Hanvay uré.

Erre a király Hanvayhoz fordulva még mindig kissé gúnyos hangon kérdezte:

— Nos és az ön kutyája megérdemli a díjat?

— Felségednek imént hangoztatott itélete után nyugodtan igennel felelhetnék. En azonban bíró vagyok és ezért kutyámat versenyen kívül állítottam ki. Ha kollégáim mégis jár-

érdemesítették, övéké a felelőség, nem az enyém.

Erre a király Hanvay vállára tette a kezét és így szólt:

— Meggondoltam a dolgot. Ön bíró és egészen kifogástalanul járt el. Ha a tiának nem jó a kutyája, ne is kapjon díjat.

A dolog pedig egyszerűen úgy áll, végzi Hanvay, hogy ő mindenütt az én királyom, én pedig az ő alattvalója vagyok. Ennek ellenére ő mégis korrigálta magát és csekély személyben nyilvános elégtételt adott a bírónak. Ilyen volt ő mindig, mindenütt és mindenben. Nagy és igazságos.

Február 18-ikáig lehet a lakásokat felmondani. A hivatalos lap két rendeletet közöl a lakásbérletre vonatkozó rendkívüli intézkedések kiegészítéséről. Az egyik módosítja az elmúlt év novemberében kiadott lakásbérrendeletet, a másik pedig elrendeli a lakásbérleti bizottságok megalakítását, a melyek ezentúl minden vitás ügyben végérvényesen döntenek fogynak. Az új rendelet nem honorálja a háztulajdonosoknak azt a kivánságát, hogy a lakást, bármilyen kis mértékben is, megdrágíthassák, a fölmondás korlátozását azonban enyhítette arra az esetre, ha maga a háztulajdonos akarja elfoglalni a lakást. Megengedi az új rendelet a hadbavonultak családjainak is a fölmondást, de csak olyan esetben, a mikor a hadbavonult hozzátartozója nem fizeti az egész házbért és bebizonyíthatóan nincs szüksége a lakásra, vagy pedig vagyoni viszonyai olyanok, hogy az egész összeget is megfizethetné. A rendelet gondoskodik minden jogos igény megvédelmzéséről és a vitás eseteket a lakásbérleti bizottság elé utalja, a mely megvizsgálja az ügyet és meghatározza, hogy a háziurnak van-e joga fölmondani. A rendelet egyébként a fölmondás határidejét február 18-áig bezáróan kitolja.

Az ipari cikkeket maximálásáért. Budapestről telefonálja tudósítónk: Az O. M. G. E. feliratot intézett a képviselőházhoz, melyben rámutatott arra, hogy a mezőgazdasági munkálathoz szükséges ipari árucikkeket hallatlanul magas áron lehet csak venni és az árucikkek szállítása a forgalom korlátozása miatt csak nagyon nehezen megy végbe. Az egyesület ezért kéri a képviselőházat, hogy intézkedjen az ilyen ipari áruk maximalása érdekében és hogy azoknak szállítását szabályozzák, mert különben a mezőgazdaság válságos helyzetbe kerül.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Kedden: Három a kis lány, operett.

Szerdán: Végre egyedül, operett.

Csütörtökön: Böregér, operett.

Pénteken: Ujdonság először: A kék róka.

Szombaton délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal: Ifjúsági és népies előadás: A falu rossza, népszimnő.

Este fél nyolc órakor, rendes helyárrakkal: A kék róka, másodszer.

* Sándor Erzsébet kamaraénekesnő. Bécsből jelentik: Ofelsége ma Sándor Erzsébet, az Operaház tagját kamaraénekesnővé nevezte ki.

* A színház hírei. Kék róka. Élénk emlékeztünkben van még mindannyiunknak az a frappás siker, amelyet Hercegek ily című darabjával a budapesti Víg-színház aratott. A kék róka című vígjáték főszereplője Cecile, aki felesége egy tudós professzornak, ki az asszony-nyal nem ért rá toglalkozni. Megnyugszik abban, hogy a ház barátja vigyáz rá, hisz szereti az asszonyt, s amellett feltétlen megbízható, tisztességes. A megszokott házassági terceltnék az író itt egy elmés és egészen újszerű fordulatot ad: az asszony bejelenti úrnak, hogy megcsalja őt egy harmadikkal. Mindkét férfi oda van az elképedéstől, különösen a házibarád, ki már régóta gyanakszik a harmadikra. A házastársak elválnak, s a professzor elvesz egy egyszerű, kis igénytelen rokonleányt, a házibarád elveszi az asszonyt, de az, hogy tényleg megcsalta-e az urát, avagy csak hibásnak mondotta magát, hogy a házibarád neje lehessen — örök titok marad. — Végre egyedül. Lehár legnagyobb zenei alkotása szerdán kerül előadásra a főszerepekben Z. Váradi M., Járni B., Barics, Polgár S., Győző, Benkőné. — A névtelen asszony. Ez a szenzációs színjáték kerül kedden színpadra abban a kitűnő szereposztásban, amelyben a szezon legnagyobb sikerét aratta. Főszereplők Harsányi M., Szendrey, Delli, Várnai stb.

* Tarnay-Róna hangversenyt szombaton tartják meg. Tarnay Aladár zeneszerzőnek és Róna Dezső, az aradi Nemzeti Színház kiváló tagjának együttes jótékony célú hangversenye elé nagy érdeklődéssel néz Arad zeneértő közönsége. A gazdagon összeállított műsor valószínűleg eseményszámra fog menni. A hangversenyt 17-én, szombaton este tartják meg a kulturpalotában, nem pénteken, mint tévesen közölték a lapok. Jegyek már válthatók a Scherhag H. és Fia cégnél 8 koronától lejjebb.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi könyvnyomdászok szak-egyesülete tolvó évi február hó 18-án délután négy órától a Munkás Otthon dísztermében a hadbavonult tagjainak itthon maradt családjait segélyezésére jótékony célú nagy műsoros délutánt rendez a Munkás Otthon műkedvelő tagjainak közreműködésével. Műsor: 1. Nyitány. Éneklő: Az egyesült dalárda. 2. Humoros felolvasás. Előadja: Lintinger Káimán. 3. Komikus ének. Előadja: a M. O. műkedvelő tagjai. Zongorán kíséri József Józsa. 4. Magán jelenet. Előadja: Iványi János. 5. Műtánc. Előadja: Koszilkov Elna, zongorán kíséri József Józsa. 6. Holgy tenomé. Előadja: Turzó Sándor. 7. Munkás szerződés. Előadja: Kelengyey László. 8. Állat kwartet. Előadja: a „Szárnyaskerek” dalkör négy tagja. 9. Tánc kettős. Előadja: Marencaák Rózsi és Turzó Sándor. 10. Katona dalok. Éneklő: Tamásovits Ferenc, zongorán kíséri Weisz Aranka. 11. Alarcos bál után (bohózat 1 felvonásban). 12. Orsége. Éneklő: az egyesült dalárda. Koncert: Barthel Irma. Műsor után tánc, melyre az összes jegyek érvényesek. Tekintettel a jótékony célra, felülművészek közönnettel vételnek s hírlapilag nyugdíjaztatnak. Jegyek előre válthatók a Munkás Otthon gonimozsánál.

Teljes siker a blokád első hetében.

— Saját tudósítónk teletjelentése. —

Holnap lesz egy hete, hogy megindult a „legkimételetlenebb buvárhajó harc” azokon a tengereken, amely ellenségeink országait veszik körül. Most már hivatalosan is megállapítást nyert, hogy legalább kétszáz ezer tonna tartalommal kisebb az entente kereskedelmi flottája, mint volt egy héttel ezelőtt. Ami eddig történt, az csak izleltető, de azt bizonyítja, hogy a szigorú blokád sikerrel kecséget, mert a hajóelsüllesztéseknél is nagyobb a hatása azáltal, hogy a *semlegesek hajozása teljesen megbénult*. De meg van kötve az angol flotta szabadsága is, amit bizonyít egy kopenhágai hír és ez is arra mutat, hogy azt a célt, hogy a háborút ezzel a kimételetlen eszközzel megrövidítsük, el fogjuk érni.

Mint Kopenhágából jelentik, február 4-én a „Vidar” kétezerötvenkilenc tonnás és „Fikaria” ezeröttszázhuszonnégy tonnás dán hajók azt a parancsot kapták az angol kikötőhatóságoktól, hogy fussanak ki Nevkastle, illetve Hull kikötőkből, találkozzanak az északi tengeren és folytassák együttesen útjukat. A két hajó megérkezett Koppenhágába, de nem tudták észrevétel nélkül a tengeri hadizónát áthaladni, mert éjjeltájban egy német tengeralattjáró lövésekkel megállította őket és a hajókat átkutatta. Minthogy a hajóokmányokból meg lehetett állapítani, hogy a rakományuk nem hadi dugáru, tovább engedte őket. Anglia érdekében állana ugyebár, hogy hirt adjon mindolyan esetben, amikor valamelyik hajója áttöri a hadizónát. Mindezt azonban az itt említett jelentésen kívül ehhez hasonló nem érkezett. Ezt a két hajót is föltartóztatták. Ebből az következik, hogy ezideig a tengerek elzárása abszolúte sikeres volt és ez az eredmény a legvérmesebb reményeket is felülmúlja.

Anglia ajánlatot tett a norvég hajózási társulatoknak, hogy megakarja vásárolni egész hajóállományukat. Franciaország pedig vevőként jelentkezett az épülőfélben lévő hajókra. Mindkét ajánlat hideg fogadtatásra talál a norvég érdekelt körökben, ami érthető is. Ha Norvégia kereskedelmi flottáját kiszolgáltatná Angliának, ez megsemmisítő csapást jelentene. A jelenlegi hajótársulások mellett ugyan mesés árakat érhetnének el, de a haszon csak egy igen szűkkörű gazdag embereké lenne és nem szabad elfelejteni, hogy Norvégia lakosságának körülbelül tizedrésze a tengeri forgalomból él és ezek máról-holnapra kenyértelenné válnának. Ezenkívül még sokkal súlyosabb helyzetbe kerülne Norvégia azáltal, hogy a háború befejezése után az országnak nem lenne kereskedelmi flottája.

Az ország közgazdasága rá van utalva a behozatalra és a kivitelre. A háború utáni időben a hajózási piacon igen sajátos viszonyok lesznek. A hajós nemzetek mind arra fognak törekedni, hogy kereskedelmi flottájukat, amely a háború következtében csökkent, minél jobban megnagyobbítsák. Föltehető, hogy az első békeévekben a hajóépítő telepek mindenütt csak a hazai szükséglet részére dolgozhatnak. Norvégia idáig kizárólag hajóit a külföldön, különösen Angliában és Németországban készítette, mert a maga ipara nem elég. Ha a Norvégia eladja kereskedelmi flottáját, akkor legalább a béke utáni öt esztendőben nem vehet részt a tengeri kereskedelemben, aminek az lenne következménye, hogy az állam pénzügyei teljesen fölborulnának.

Ez a gondolatmenet volt az alapja annak a nagyjelentőségű kormányrendeletnek, a mely tegnap jelent meg és amely eltiltja a

hajók kivitelét Norvégiából. Angliának és Franciának az a törekvése, hogy mindenáron hajókhoz jusson, beszédes bizonyítéka annak, hogy a szigorított tengeralattjáró harc és a blokád igen érzékenyen érte ezt a két országot. Azzal, hogy a norvégiai kereskedelmi flotta el van zárva az angol, francia és olasz közlekedéstől, meg nincs tétlenségre kárhoztatva. Minthogy az egész világon hajószükséglet van, a norvég hajók a tilalmi zónán kívül igen jövedelmező kereseti alkalmakra találhatnak és ezáltal elveszti esábitó ingerét minden vásárló ajánlat.

Ne zárják be az iskolákat!

(Levél a szerkesztőhöz.)

Kaptuk a következő levelet:

— Az iskolák dolga egyszerre nagyon sürgős lett az illetékes hatóságoknak. Az Aradi Közlöny mai számában hirt adott arról a tervről, hogy a főváros összes iskoláit be fogják zárni bizonytalan időre a mindinkább erősödő szénhiány miatt. Ez a terv nem először kísért az utóbbi időben s a fel-felújuló híresztelése olyan formán tűnik fel, mint valami tapogatózás. Hogy mit szól hozzá a közvélemény?

— Nos hát a közvéleménynek erőteljesen kell állást foglalni a tervezettség ellen. Működés előtt merült fel az iskolák szüneteltetésének kérdése: az Aradi Közlöny már akkor vezető cikkben foglalt állást ez ellen s azok az okok, amelyeket a cikk a kor felemlített, ma is fennállanak. Az iskolának — nebenségszónak kell lennie a legádázabb háború közepén is. A multért bünhődik — ha kell — a jelen, de a jövőt, a nemzet jövőjét nem szabad egy pillanatra sem kockára tenni. Az iskolák ma is csak fel munkát végezhetnek — mi lesz, ha ezt sem tudják elvégezni? Jaj annak a kultúrának, amelyet gyökerében támadnak meg.

— De nem állhat meg e tervezettség — gazdasági okokból sem. Tanító emberek tudják legjobban, hogy az iskolák bezárásával nem csökken a szénfogyasztás. Mert az iskolák tanulóinak egy jelentékeny hányada otthon ugyiszólván fűtetlen szobában él: meleget csak az iskolában élvez. A szülők ugyanis munkában vannak, az apa talán a haretéren, az anya a megélhetés után jár, a gyermeket iskolába küldik, lakásukat tehát nem fűtik. Ellenben, ha az iskolákat bezárják s a gyermek kénytelen lesz otthon tartózkodni, a lakásokat okvetlenül fűteniük kell, ha csak azt nem akarják, hogy a gyermek egészsége tönkre menjen. Egy iskola fűtött 200-300 gyermeknek, ha bezárják az iskolát: 200-300 családnak kell fokozottabban fűteni. Ez csak nem szénspórolás?

— Épen ilyen az a hír is, hogy a múzeumokat, képtárakat bezárják és nem fűtik. Erre is csak azt mondhatjuk, hogy a szénfogyasztást nemhogy csökkentenék, sőt emelni fogja. A múzeumok, képtárak a középosztály melegedő helyei voltak. Azoknak a melegedő helyei, akik nem akartak, vagy nem járhattak kávéházakba és más költséges szórakozó helyekre. Ezeknek a helyiségeknek a látogatása természetesen szellemi előnnyel is járt. Most mi következik? Az a publikum, mely innen kiszorul, kénytelen lesz otthonát intenzívebben fűteni s kérdés, nem több szénbe kerül-e ez, mint a múzeumok és képtárak fűtése? Tisztelettel Egy a sok aggódó szülő közül.

Németország városából is hír érkezik arról, hogy a szénhiány miatt a mulatóhelyeket és a színházakat bezárják. Legutóbb Münchenből

érkezett ilyen rendelkezésről híradás. Nemesak a színházakat, hanem a mozgósínházakat, az összes iskolákat, a muzeumot és minden nyilvános intézeteket bezárták és így az emberek sokaságának egzisztenciája szenved iszonyatosan. Miért jött ez a rendelet ily hirtelen, nem tudjuk — írják a német lapok, mindenesetre gonddal megvizsgálendő, vajon helyes politika-e az üzemeknek ilyen nagy számát egyszerre bénává tenni és emberi egzisztenciák életének lehetőségeit ennyire korlátozni? Kiszámították, hogy ez a politika nem vezet a szén megspórolására, mert oly csekély az a mennyiség, amelyet így megtakarítanak, hogy az alig jöhet számításba. Talán az a szempont okozta, hogy a nürnbergi főpolgármester energikusan szembeszállt az ilyen radikális rendelkezésekkel. Heves erzekkel rámutatott arra, hogy az iskolák szegény és gazdag tanulók ezreinek a nap sok óráján keresztül valóságos melegedő szobái. Eltekintve minden más értéktől, melyet az iskolák nyújthatnak.

Münchennek a példája azonban hódít és Németországnak igen sok nagy városából jött már hír arról, hogy a müncheni eljárást utánolni fogják. Pedig a császár a háború alatt egyszer már nyilatkozott, hogy tökéletesen értékeli, mennyire tekintetbe jön a színház, mint politika és morális intézmény s ezzel kimondta, amit mindenkinek el kell ismernie, hogy az iskolák, múzeumok, színházak minden körülmények között nyitva tartandók.

Letartóztatták Bánffy baroné zsarolóját.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Budapesten egy zsaroló szövetkezet Bánffy Dezső báró örökösétől pénzt akart kicsikarni oly módon, hogy egy hamisított kötelezvényt mutattak fel, amely arról szólt, hogy Bánffy Dezső báró 120 ezer korona ellenében magyar nemességét szerez Degré Vilmos dr. egykori bécsi most amsterdami orvosnak. A mafia tagjai voltak Grünfeld Jakab budapesti zugirász, aki a Hajós-utcában tartott irodát, ennek öccse Gombos Sándor nyugalmazott máv. főellenőr és Degré Vilmos dr. Amsterdamba menekült, viharos multu magyar fogorvos.

A fővárosi rendőrséghez tegnap éjszaka távirat érkezett, mely szerint Degré Vilmos drt Amsterdamban letartóztatták és átkísértettek az ottani királyi ügyészség fogházába. Most megindult ellene a kiadatási eljárás.

Gombos Sándor nyugalmazott magyar államvasuti főellenőr Móri-földön, Temesvár közelében fogták el a csendőrök. Ma Budapestre szállították és kihallgatása után letartóztatták. Gombos Sándor vallomása szerint Széll Ignác volt államtitkár örökösétől három izben zsarolt ki pénzt, először 2000, majd egyezer koronát, összesen tizenötezer koronát kapott a Széll-örökösöktől. A rendőrség e vallomás alapján azt hiszi, hogy Gombosnak a Széll-család elleni zsarolási manőverben is része volt. Degré dr. az amsterdami rendőrség egész levelezését lefoglalta. Az iratokat a főkapitányság má áttette a kir. ügyészséghez, ahová átkísérték Gombos Sándort, valamint Grünfeld Jakab drt is. Ez utóbbi, mint jelentették, már a mult hét szombatja óta letartóztatásban van.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

• már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben ::
Egyes szám ára 12 fillér.

Háromszázezer korona ellopásával gyanusított postai alkalmazottak.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A budapesti rendőrség egy 300.000 koronás eltűnt pénzes levél után nyomoz. A pénzeslevél eltűnéséről Győrfi Aladár dr. a véletlenül Budapesten tartózkodott beregszászi rendőrkapitány értesítette a budapesti rendőrséget, aki viszont hazulról kapott sürgönyből tudta meg a nagy összegű postalopást. Majd az érdekesnek ígérkező ügyről bővebb részleteket is adott a posta a rendőrségnek. A beregszászi hivatal egy 300.000 koronás pénzeslevelet küldött Budapestre az Osztrák-Magyar Banknak. A pénzeslevelet a vasárnap délutáni vonattal küldték el Budapestre, ahová azonban nem érkezett meg, mert utközben eltűnt. A beregszászi postaszolga, amikor a reabizott csomagokat átadta a mozgópostának, figyelmeztette az átvéő mozgópostást, hogy az egyik csomag szétcsúszott utközben s bár ő a csomagban volt széthullott leveleket összeszedte, nem tudja bizonyosan, nem veszt-e el egy levél. A mozgópostán szolgálatot teljesítő postafőtiszt rögtön átrevizálta a nála levő lajstrom alapján a csomag tartalmát s megállapította, hogy az adóhivatal 300.000 koronás pénzeslevele hiányzik. Rögtön értesítették a beregszászi rendőrséget s a budapesti rendőrséget is. A Budapestre érkező vonatot várták a rendőrség tisztviselői és Beregszászra is elutazott több rendőrtisztviselő és detektív, hogy felderítsék az eltűnt 300.000 koronás pénzeslevél titkát.

A beregszászi vonatnak, mely este 8 óra 20 perc helyett ma hajnali három órakor érkezett meg Budapestre, kihallgatták a mozgó-

posta személyzetét. A kihallgatás alkalmával rájöttek arra, hogy a postaszáknak alsó varratát valaki tompa késsel 20—25 centiméter szélességben fölhasította. A mozgóposta vezetője azt vallotta, hogy a földátsnál a beregszászi pályaudvaron a zsákban alul levő levelek kiestek. Cserevénák postaszolga összeszedte, azonban a VI. B. jelzésű levél hiányzott. Ebben volt a háromszázezer korona. A hivatalnok ennek dacára átvette a postaszákokat. A zsák kivágott fenekét madzaggal kötötték össze. Beregszászon letartóztattak 4 postaaltestet, Izsák postaszolgát és Friedmann posta kocsist. Ezeknek lakásán a házkutatás teljesen eredménytelen volt. Ezzel a nyomozás holtpontra jutott. A letartóztatottak tagadják, hogy a lopáshoz valami közük lenne.

A vizsgálat megállapította, hogy Beregszászon a pénzesleveleket a vasárnapra hajó éjszakán a szabályzat ellenére nem zárták be a Wertheim kasszába, hanem az asztalon hevertették. A postaaltestek nem örködték a zsák felett, és lehetséges, hogy a lopás ez idő alatti történt. Hogy a zsákokat a vonaton vágták volna ki, ennek ellene mond az a körülmény, hogy a vágás egyenes, ami a mozgó vonaton nem lenne lehetséges. Az a gyanu alakult ki a nyomozás során, hogy a lopást vagy a négy letartóztatásban levő egyén közül valamelyik, vagy valami ismeretlen tettes követte el. A budapesti rendőrségről a Sárközy-detektívcsapat utazott Beregszászra, a posta részéről pedig Csatt Béla tanácsos.

Zádor Imre és a 13-as.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A 13-as szám babonás varázsa még a legtipikusabb üzletembereket is hatalma alá hajtja. Legalább is ezt mutatják a példák. Mert van-e tipikusabb üzletember, mint aki örökké számokkal dolgozik. Ilyen ember Zádor Imre, aki a megtestesült számember, lévén ő gépészmérnök s azonfelül Arad város gépüzemvezetője. Lehet, hogy épen ezért jobban ismeri az egyes számok kabalisztikus értékét és jelentőségét, mint azok, akik nem számemberek és nem üzemvezetők, az azonban bizonyos, hogy az ominózus 13-as számmal szemben némi reverenciával viseltetik.

Az történt ugyanis, hogy az országos vasúti és hajózási főfelügyelőség kiküldötte Hohnhäuser Aladár felügyelőt, hogy az aradi kis gőzösök „műtanrendőri bejárását” vezesse. Egyszerűsített felhatalmazta, hogyha minden dolgot rendben talál: azonnal adja meg az engedelmet az üzembe helyezésre. A kis gőzösök gyönyörűen csinálták a „műtanrendet”, sőt a „bejárásnál” sem rakoncátlanokdáltak s vizsgabiztos Hohnhäuser mosolyogva fordult a didergő Zádor tanár urhoz:

— A növendékek mind kitünően elvégezték a műtanrendet. Az „István malom” egy kicsit köhög ugyan, de erről majd leszokik, „Csokonai Vitéz Mihály” pedig túl heves, de hát ő már erről nem tehet: lendületesen költői temperamentuma. De mi lesz a „Hortobágy”-gyal? Beadta-e már a névváltoztatási kérvényt? Ugy tudom „Arad”-ra magyarosodik, ... csak aztán antiszemita ne legyen ... Különben mint jeles növendékeknek ezennel megadom a „bejárási” bizonyítványt, amelynel fogva már holnaptól fogva bejárhatják, naponként akár huszadszor is, az aradi pályát.

Szólt, elkészönt s megrázta Zádor a kezét. Zádor boldog volt, de egy pillanat múlva odaütött, hol fészkel az agy:

— Szent Isten! milyen nap van holnap?
— Kedd szólt szemérmesen egy fiatal kalauznő.

— De hanyadika?

— Február 13-ika.

— Jaj nekünk, jaj!

— Miért, miért, mi baj, mi történt? kérdezték összeszűszva a műtanrendőrök, és a bejárónék.

— Tizenharmadika szerencsétlen nap! — 13-adikán nem indulhat meg az üzem! — szólt Zádor zordonan.

A kis gőzösök csak álltak s ez nem is esett nehezükre, mert őket fűtötte belülről a szén. De a kalauzok fáztak s az éles hideg átjárta agyvelejükét. Talán ez az éles hideg élesztette meg az egyik gondolatait, mert így szólt furfangosan:

... — Hopp! megvan, igazgató ur! A kis vonatok ma 12-én végig fognak robogni a pályájukon üzemileg s akkor holnap, 13-án már nem kezdik a mesterséget, hanem — folytatják!

— Mától fogva ön főkalauz! — kiáltotta Zádor, az ötlet jó! Így fogunk cselekedni.

VAROS ES MEGYE.

Folytatólagos sorrendje Arad sz. kir. város törvényhatóságai bizottságának 1917. február 14-én megtartandó közgyűlésén tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 33. A tanács előterjesztése Goldschmidt és Lengyel-cég által emelt új épület községi adómentessége tárgyában. 34. Kovács Antal rendőrkapitány kérvénye látatlanlyan telemelése tárgyában. 35. Ifj. Czeiler Istvánné és fia Gemeinhardt Béla kérvénye Arad

sz. kir. város községi kötelékébe leendő felvételeknek kilátásba való helyezése iránt. 36. A tanács jelentése a néhai Hódossy Lászlóné által tett sírgondozási alapítvány ügyében. 37. A tanács jelentése özv. Goldschmidt Miksáné, mint néhai Goldschmidt Miksa végrendeleti végrehajtójának kérvénye néh. Goldschmidt Mihály által tett jótékony alapítványai ügyében.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

Homunculus III.

(Homunculus szerelmi melódiája, bemutatja az Uránia.)

Erről a sorozatról nekünk már semmitsem kell írunk, mert a közönség többet tud róla mint mi. Ezt tudniillik úgy értjük, hogy a közönség ezer szem minden finomságát, rejtett bölcsességét, grandiózitását kinámozta már Homunculusnak eddig látott két folytatása alatt, s csak fölösleges pleonizmus lenne nekünk megint csak jót és jót mondani róla. Ennek a film hősköteménynek, amely azért telve van mély és édesen zengő lírával, a most következő harmadik része is mesteri műve a kinematográfiának, irónművészetnek. Arról szól, hogy a boldogtalan Homunculus reménytelen földi bolyongása közben találkozik egy ifjú nővel, akit a szülei kitagadnak a házból, mert szegény leány engedve szíve parancsának, viszonyt kezdett egy gróffal. A gróf azonban csélesap ember volt, aki, miután a leányt eltérítette az erény útjáról, cserben is hagyta őt. Homunculus nemes lovágjává szegődik a szerencsétlen leánynak s kijelenti, hogy bosszút áll a gróton. Így tesz. Felkeresi a grótot a klubjában, ott a kártyapartnerek közé elegyedik s rövid percek alatt egész vagyonából kifosztja a grótot. Pár héttel később a grót, aki teljesen a romlás örvényébe sodródott, egy városzéji lebujsban van, ahol keserűségére az itálban keres teledést. Homunculus megjelenik náta és magával viszi a grótot a leányhoz, a lábai elé dobja a megcsafult nőnek és azt mondja: „Itt van a lelketlen ember, állj bosszút rajta.” Amde csoda történik, legalább is olyasmi, ami Homunculus tiszta és egyenes lelkének megfoghatatlan. A leány a grót nyakába borul s könnyörög neki, hogy soha el ne hagyja őt többé.

Homunculus ezután maga akar nőt hódítani. Átlátja, hogy a szerelem — nem mint ő gondolja — gyengéd, szentséges érzelem, hanem a férfi fölényességének, erőszakosságának erőpróbája, ugyanolyan recipével, mint a földi emberektől tanulta, próbálja meghódítani szíve választottját. Micsém megy könnyebben, mint ez. A nő urát parancsolóját látja a cinikus, magát gögösnek mutató Homunculusban, öve lesz s csak akkor ábrándul ki keservesen, mikor szegény Homunculus teleplezi magát s megmondja, hogy ő a Homunculus. Homunculus dühében felégeti a várost.

Ez a meséje a harmadik résznek. Ugy-e böles, szép és megható? Látni kell azt s mint a kinematográfia művészetének egyik nyújtott legmagasztosabb élményét elkönyvelni emlékeztünkben.

* **Fantomas az Apollóban.** A régi, kiváló detektívfilmekre emlékeztet az Apolló-színház mai újdonsága, a Ramara. Fantomas detektív szenialitásának egyik legszebb műve az a nyomozás, amelyet ezen a filmen látunk. A rejtélyes események meglepően bontakoznak ki előttünk. Minden gondolat, mint trükk eredeti. A cselekmény fejlődése szinte megfeszíti a néző idegeit, annyira érdekes. A közönség, amely zsutólásig megtöltötte a nézőteret, gyönyörűséggel nézte a pompás detektívdrámát. A Fantomas-filmet még kedden mutatja be az Apolló, amelynek dézóttere ezekben a hideg napokban is kellelmesen van fűtve.

* **Osvald Richard-film az Apollóban.** (A borzalmak háza.) Osvald Richard, a kiváló író új monumentális művel ajándékozta meg a kinematográfiát. A borzalmak háza a címe az új filmnek, amelyet maga Osvald Richard rendezett meg. A színekben s drámai eseményekben gazdag filmet szerdán mutatja be az Apolló-színház.

Küszöbön az Unio hadüzenete.

(Kina Wilson mellé állott.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Lokalanzeigernek táviratozzák Luganóból: Az Amerikából érkező híradások egybehangzóan jelentik, hogy az Egyesült Államok hadüzenete Németországnak küszöbön áll.

A Wolff-ügynökség jelenti: Az Associated Press a Reuter-ügynökség egy jelentését közli, amely szerint a német kormány Amerikához jegyzéket intézett és abban javaslatokat kért a háboru elkerülésé érdekében. Ez a jelentés koholmány és a Temps new-yorki jelentése szerint Lansing államtitkár és Becker, Svájc washingtoni követe ezt már meg is cáfolták.

Franciaország és Amerika között a táviratforgalom továbbra is életben marad. Anglia eddig erősen cenzurázta az amerikai hírlapírók táviratait, mire ezek formális ultimátumot intéztek hozzá, azzal fenyegetve, hogy megszüntetik a londoni táviró-szolgálatukat. Az angol cenzura most átengedi az amerikai táviratokat.

Tegnap Madridban hatalmas népgyűlések és nagy tüntetések voltak a semlegesség fentartása mellett és a háboruba való beavatkozás ellen.

Anglia felszólította Spanyolorszá-

got, hogy csatlakozzon Wilson elnök lépéséhez és szakítsa meg diplomáciai összeköttetését Németországgal.

A Stockholm Dagblad írja, hogy a kínai kormány a szigorított buvárhajóharc következtében elhatározta a Németországgal való diplomáciai szakítást. A lap megjegyzi, hogy Kina ezt a lépést valószínűleg Japán presziójára tette, vagy pedig azért, hogy Japán esetleges támadása esetén biztosítsa a maga számára az amerikai szövetséget.

Madridból jelentik: Gerard berlini amerikai nagykövet az Alfonzó 13 és a Fonta Izabella spanyol gőzösökön, amelyek Barcelonából február 25-én indulnak Amerikába, kabinokat rendelt.

A Wolff-ügynökség jelenti: Az U. 69. német torpedónaszád, mely a legutóbbi tengeri ütközet alkalmával súlyosan megsérülve Imuiden kikötőbe került, miután saját eszközeivel helyreállította működőképességét, kifutott Imuiden kikötőből és ma reggel teljesen jó állapotban megérkezett az egyik német támaszpontra.

A Wolff-ügynökség jelenti: Egyik tengeralatti naszádunk Hoogdenél lelőtt egy francia repülőgépet. A repülőgépet elpusztította és a benne ülő két személyt foglyul ejtette.

Nem szüntetik be a személyszállító vonatokat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Fővárosi tudósítónk jelentése alapján közöltük, hogy a személyszállító vonatok közlekedését a Magyar Államvasutak igazgatósága redukálni fogja és valószínűleg az Orsova-Temesvár-budapesti gyorsvonatpárt is megszüntetik. Ez az intézkedés igen érzékenyen érintené az aradi közönséget, mert tudvalevőleg az aradiak sűrűn használják a Temesvár-budapesti vonatokat. Illetékes helyen érdeklődtünk aziránt, vajjon a Magyar Államvasutak igazgatósága tényleg tervezi-e a Temesvár-budapesti gyorsvonatpár megszüntetését és azt a megnyugtató felvilágosítást kaptuk, hogy *erről egyelőre nincs szó. Azonban nem lehetetlen, hogy szükség esetén csakugyan redukálni fogják egyes vonalakon a személyszállító vonatok közlekedését, a közönség azonban még idejében értesül majd a készülő tervről.*

Aradon tegnap és ma elterjedt az a riasztó hír, hogy országszerte megszüntetik a személyszállító vonatokat. Azok a „beavatottak“, akik mindig előljárnak az alaptalan hírek terjesztésével a közönség riasztgatásában, nagy fontosságú értesülésüket később olyan irányban módosították, hogy nem országszerte megszüntetik a személyszállító vonatokat, hanem csak Szolnok és Arad között, úgy hogy az aradiaknak a szegedi, illetve temesvári vonal áll majd csak rendelkezésükre. Beavatott forrásnál érdeklődtünk aziránt, vajjon van-e alapjuk ezeknek a sajnálatos híreknek? Azt a választ kaptuk, hogy az *intéző körök ilyen reform megvalósításával nem foglalkoznak és maga a terv is olyan képtelenség, hogy nem szabad komolyan venni a róla elterjedt híreket.*

Kétségtelen, hogy ezek a kósa híreszte-

lések összefüggenek a személyszállító vonatok rendkívüli késéseivel. Budapest és Arad között különösen nagy mérvűket öltönek a vonatkésések, amit a beavatottak egészen érthetően meg is tudnak indokolni. A budapest-arad-brassói vonal tudvalevőleg elsőrangú nemzetközi vasúti vonal, amelynek már béke idején is óriási jelentőséget adott a romániai vasutakhoz való közvetlen kapcsolódása. Romániához való közelségünk révén még nagyobb jelentőséget kapott ez a vonal. A most tapasztalt forgalmi zavarok természetesen a minimálisra redukálódhattak volna, ha Budapest-Arad és Brassó között kettős sínpár vezetne. Ezt azonban békeidején elmulasztották kiépíteni és emiatt most sokat szenved e vonal forgalma. A közönség egyáltalán ne csodálkozzék, ha ezen a vonalon napirenden vannak az öt-hat órai vonatkésések. Az erdélyből jövő személyvonat már Brassóból átlag négy órai késéssel indul, mert ugyanaz a vonatszerelvény fordul vissza a végállomásra, amely odaérkezett. Indítás előtt a kocsikat alaposan át kell nézni, ki kell takarítani, szóval forgalomképes állapotba kell hozni, ami rendkívül nagy idővesztéssel jár. Ilyen körülmények között még valóban csodálatraméltó, hogy Aradra csak öt-hat órai késéssel érkezik meg a személyvonat, amikor tudjuk, hogy a mostani abnormalis hideg idő milyen rettenetes akadálya a vonatkísérő személyzet munkájának. Remélhető azonban, hogy a tulhideg idő abbahagyása és egyéb körülmények megváltozása rövid idő múlva megjavítja az aradi forgalmi viszonyokat. A közönség mindenestre jól teszi, ha kételkedéssel fogadja a személyvonatok megszüntetésére vonatkozó rémhíreket és nem rohanja meg a vonatokat azzal a szándékkal, hogy még azok járatásának megszüntetése előtt elakarja intézni legfontosabb ügyeit.

Vilmos császár Bécsben.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Bécsből jelentik: II. Vilmos német császár, aki a háboru alatt már két ízben volt látogatásban az osztrák császárvárosban, ma délelőtt tizenegy órakor a bécsi Nordbahnhof pályaudvaron Bécsbe érkezett. A pályaudvart erre az alkalomra gyönyörűen feldiszitették és körülötte hatalmas tömeg várakozott a császárra. A pályaudvaron a császár fogadására megjelentek öfelsége, az uralkodóház Bécsben időző tagjai: Frigyes, Lipót Szalvátor, Ferenc Szalvátor, Miksa és Károly István királyi hercegek és Wedel gróf nagykövet felesége és leánya. A király és a főhercegek porosz egyenruhát viseltek.

Néhány perccel tizenegy óra után érkezett be a pályaudvarra a császár különvonata, melyet hatalmas éljenzéssel fogadtak. Amikor a vonat megállott, Károly király kíséretével együtt eléje ment, a főhercegek és a kíséret többi tagjai félkörben felállottak, melynek közepén öfelsége foglalt helyet s így várták a vonatról leszálló császárt, aki mikor megjelent a vasúti kocsijában fészeken szalutálva fogadta a reá várakozók ovációját. Mikor leugrott a vonatról, először a királyhoz sietett, akivel kezét szorította, majd szívélyesen több ízben megcsókolták egymást. A német császár a 7. számú osztrák-magyar huszárezred tábornoki egyenruháját viselte a Szent István-rend nagykeresztjével és a Mária Terézia-rend jelvényeivel. Mindkét uralkodó gyászkarzalgot viselt Ferenc József királyért. Vilmos császár kíséretében volt Wedel gróf bécsi német nagykövet is, aki Gansensdorffig utazott a német felség elé. Az uralkodók kölcsönös üdvözlése után a német császár a főhercegek elé lépett és azokat üdvözölte, majd bemutatatta magának a kíséret tagjait. Ezután Wedel gróf nagykövet nejét üdvözölte, akinek leánya meleg üdvözlő szavakat intézett a császárhoz és egy nagy csokrot adott át neki.

A pályaudvar előtt ekkor már több ezer főnyi tömeg várta a felséget, akit az egész utvonalon mindenütt szívélyesen üdvözöltek. A felségek a pályaudvar előtt zárt automobilba szálltak, melyen utközben élénken beszélgettek. A Hoiburg előtt a felséges vendéget Schillingfürst-Hohenlohe herceg főudjarmester és Cholnievsky gróf főszertartásmester várta, míg a főlépcső bejáratánál Zita királyné fogadta Vilmos császárt, aki a felséges asszonynak kezét csókolt. A királyi pár lakosztályába kísérték a császárt, aki kevéssel ezután mindjárt látogatást tett királyunknál. Öfelsége viszonzta a látogatást. Fél egy órakor családi reggeli volt, melyen az uralkodókon kívül Miksa, Frigyes, Lipót Szalvátor és Károly István főhercegek voltak jelen. A kíséret részére marsall-ebéd volt. Este a német uralkodó tiszteletére királyunk udvari ebédet adott, amelyen az uralkodóház tagjain kívül megjelent Tisza István gróf miniszterelnök is. Clam-Martinic osztrák miniszterelnök influenza miatt távol maradt az udvari ebédétől. A császár a délután folyamán teán volt a király anyjánál Mária Jozefa főhercegasszonynál. Vilmos császár holnap délutánig marad Bécsben, azután visszautazik Berlinbe.

Bécsből jelentik: Vilmos császár délután Montenuovo hegyre utazott, ahol külön kihallgatást tart.

Este félnyolc órakor Vilmos császár Bécsbe érkezett.

miniszterelnök, *Hohenlohe-Sillingfürst* herceg, *Cholonievsky* gróf, *Lobkovitz* herceg és *Marterer* főhadsegédek, gróf *Eszterházy* Sándor, a királyné főudvarmestere. Az ebéd után a felségek cerejét tartották. Kilenc és fél óraker Frigyes főhercegnél tea volt, amelyen részt vettek Vilmos császár, Károly király és Zita királyné. Az uralkodókat a bécsi közönség lelkesen ünnepelte.

Wedel gróf német nagykövetnek a király a Szent István-rend nagykeresztjét adományozta és a német követség személyzetének is adott a király kitüntetésekét és Vivenot német főkonzuluak a Ferenc József-rend középkeresztjét adományozta.

Bécsből jelentik: Vilmos császár ma délután Mária Jozefa főhercegnőnél, a király anyjánál volt teán. Károly király és Zita királyné is jelen voltak. Ezután az uralkodók visszahajtottak a Burgba, miközben Vilmos császár szárnysegédje Ferenc József koporsójára kocsorut helyezett.

HIREK.

— **A király képviselője a veszprémi püspök temetésén.** Bécsből jelentik, hogy Hornig Károly báró veszprémi bíboros püspök temetésén Frigyes királyi herceg képviseli a királyt.

— **Kitüntetések.** A király az ellenség előtt tansított vitéz magatartása elismerésül *Ledniczky* Mihály, a 3. honvédhuszárezrednél beosztott népfelkelő-századosnak a hadidisztitményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet adományozta, egyben megparancsolta, hogy *Zágonyi* Dezső, a 302. honvédgyalogezrednél beosztott 2. honvédgyalogezredbeli hadnagynak és *Eggenhofer* József, a 2. honvédhuszárezrednél beosztott 3. honvédhuszárezredbeli hadnagynak a legfelsőbb dícsérő elismerést újlag, *Szeitz* Bernát, a 305. és *Gallatz* Imre, a 308. honvédgyalogezrednél beosztott 2. honvédgyalogezredbeli hadnagyoknak a legfelsőbb dícsérő elismerés tudtul adassék.

— **Az aradi felmentettek igazolása.** Az aradi polgármesteri hivatal hirdetménye értelmében tudvalevőleg február 15-ig ismét jelentkezni kell az összes aradi fölmentetteknek a városnázán a katonai ügyosztályban, hogy fölmentési jogcímüket nyhól igazolják. Az aradi kereskedelmi és iparkamara a polgármesteri hivattal történt megállapodás alapján arról értesíti a pénzintézeteket, a kereskedelmi és ipari vállalatokat, hogy a fölmentések igazolása a következőleg történik: a pénzintézetek, ipari és kereskedelmi részvénytársaságok vezetői és alkalmazottai a részvénytársaság igazgatósága által kiállított igazolványt vigyének fel a polgármesteri hivatalba. Ennek az igazolványnak azt kell tartalmaznia, hogy a részvénytársaság fölmentett alkalmazottainak fölmentési jogcíme még mindig fennáll. A polgármesteri hivatal szintén rávezeti, hogy a fölmentési jogcím még mindig fennáll és a polgármester által így hitelesített igazolvánnyal a fölmentettek a városi katonai ügyosztálynál jelennek meg, ahol a fölmentési jogcím fennállását bejegyzik. A nem részvénytársaságok (önálló kereskedők, ipar-

— **Bécs széninsége.** Bécsből jelentik: A községtanács ma izgalmas lefolyású ülést tartott. Elhatározták, hogy a villamos forgalmat meghosszabbítják. A polgármester a kormányval tárgyalásokat folytatott a déli villamos forgalom fenntartására. A mai ülésen az előadó kijelentette, hogy több szénem nem lehet Bécsbe hozni, mert Németország sem szállíthat a semlegesekkel kötött szerződése miatt. Németország ugyanis a rendelkezésre álló szénfőlöslegét lekötötte a semlegeseknek. A bécsi gázgyáraknak négy hétig van még elegendő szénük.

— **Katonai segítség a városnak.** *Ivascu* György tüzérkapitány, az aradi Retablirungstation parancsnoka humanus gondolkodásáról már akkor is tanubizonyosságot tett, amikor az erdélyi menekültek érkezéséhez, minden felsőbb utasítás nélkül, tisztán önszántából *tábori konyhákat* küldött ki a pályaudvarra. A kiváló tüzérkapitány most újabb nemes cselekedettel kötelezte le maga iránt hálára Arad városát és közönségét. Ugyanis a nagy hidegek beálltakor, szintén saját hatáskörében katonai fuvarokat bocsátott a város rendelkezésére a hó elhordására. Továbbá elrendelte, hogy a katonák segítsenek a város külterületén és a vármegyében a jégvermek, megtöltésénél.

— **Mi az igazság?** Budapestről telefonálja tudósítónk: Kelemen Béla interpellációjával kapcsolatban *Biró* Lajos a Pester Lloyd holnapi számában a következőket írja: Kelemen Bélának amaz állítása, hogy a sajtóhadiszállás tisztjei szemben az újságírókkal számos magas kitüntetést kaptak, nem felel meg a tényeknek. Talán érdekli a közönséget, hogy mi ebben az ügyben az igazság. A sajtóhadiszállásnak huszonöt tisztje és hivatalnok van, az osztrák és magyar kormányok képviselőivel együtt. Ezek harmincöt kitüntetést kaptak. De tizenhetet nem a sajtószálláson, hanem korábbi érdemükért. A kitüntetések között szerepel 2 Lipótrend, egy a sajtószálláson, 2 vaskorona-rend, egy a sajtószálláson, 2 Ferenc József-rend, 6 katonai érdemkereszt, egy sem a sajtószállásról, 5 ezüst vitézségi érem, három a sajtószálláson, 13 bronz vitézségi érem, hat a sajtószálláson, 2 katonai érdemrend középkeresztje, három a korona nélkül, egy sem a sajtószálláson.

— **Vasárnap is szabad fűtőanyagot árusítani.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter rendelete folytán közhírré teszem, hogy a tüzelő anyagok árusítását és házhoz szállítását, valamint az ezzel szorosán összefüggő irodai munkának február és március havára eső vasárnapokon leendő végzését a kereskedelmi miniszter ur megengedte. *Varjassy* Lajos polgármester.

— **Szófiai követünk a bolgár barátságról.** Szófiából jelentik: *Czeruin* gróf az új osztrák-magyar követ tegnap fogadta a Szófiában állomásozó osztrák-magyar tisztakat. Beszédében hangsúlyozta, hogy a háború mai fázisában tetőpontján áll. Oromét fejezte ki az osztrák-magyar és bolgár tisztikar mély barátságán és reméli, hogy ez a béke idején még bensőbb lesz.

— **A postai forgalom megszorítása.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A postahivatalok február 13-ától kezdve csak katonai küldeményeket, portómentes csomagokat továbbítanak és etelniszereket csupán kézi csomagok gyanánt, Budapest ekerülésével Szabad küldeni.

— **Megégett aradi vadászhadnagy.** Tragikus körülmények között halt meg tegnapelőtt Marmarosszigeten *Pálmay* Gyula dr., az aradi 28-ik vadászszázalój hadnagya. *Pálmay* dr. több mint egy évet töltött Aradon a háború ideje alatt és akkor került el tőlünk, amikor a vadászokat Kevevárara helyezték. A fiatal budapesti ügyvéd, akit a mozgósítás szőlított a zászlók alá, parancsnoka volt a 28-ik vadászszázalój egy évi önkéntes csapatának, amelynek kiképzését is reá bízták. *Pálmay* dr. rendkívül szigorú katona volt, aki csaknem a tülzásig vitt szigorúsággal tartott rendet az önkéntesek között. Általában rendkívül ideges, izgatott természetű embernek ismerték. Családjában számos tragikus eset fordult elő és sajnálatos nervozitását ezzel hozták összefüggésbe. *Pálmay* dr. a 28. vadászszázalój egyik menetelakulatával mult év október havában ment el a harcra és betegen került néhány héttel ezelőtt Marmarossziget egyik katonakórházába. Itt néhány nappal ezelőtt tűz ütött ki, amelyet a vele egy szobában alvó tiszték közül logelősőr ő vett észre. Sörre felköltötte tisztársait, akik szerencsésen meg is menekültek a tűzveszedelemtől. Ő is idejében eltávozott a teremből, az utcán azonban észrevette, hogy köpenyége a szobában maradt. Vissza ment érte és ekkor a lángok ruhájába kaptak. A tűz oly gyorsan terjedt rajta, hogy néhány perc alatt szénné égett.

— **A szénellátó bizottság elhatározása.** A cs. és kir. központi szállítási vezetőséghez naponként távirati és írásos beadványok érkeznek, amelyekben a szén szállításához szükséges kocsik engedélyezését kérik. Szükségesnek látszik ezért figyelmeztetni az érdekelteket, hogy ilyen kérdésekben Ausztriában nyilvános munkák cs. és kir. miniszteriumának szénellátó bizottsága, Magyarországon pedig a m. kir. kereskedelmi miniszterium országos szénbizottsága illetékes, ezért minden ilyen beadványt ide kell intézni. Ha szénre hadiszállítások érdekében van szükség, ugy az ilyen beadványt először a cs. és kir. hadügyminiszterium illető szakosztálya megfelelően véleményezi. A cs. és kir. központi szállítási vezetőség csak akkor intézkedik a kocsikra nézve, ha a szénbizottság erre vonatkozóan határozott.

— **Megindul a gőzmozdonyu közúti közlekedés.** Ma tartották meg a műtanrendőri bejárást a közúti közlekedés átalakítása tárgyában, melyen a vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről *Hohnheiser* Károly felügyelő, a város részéről pedig *Grón* Nándor főkapitány, azonkívül *Nachtnábel* Odón főmérnök, *Zádor* Imre gépzemigazgató, *Heinrich* Gyula műszaki bizottsági tag és *Szemere* Kálmán állomásfőnök vettek részt. A próbaút kifogástalanul sikerült, úgy, hogy holnap reggel a kis mozdonyokat már végleg üzembe helyezik. A gőzmozdonyu vasut egy mozdonyból és 2-3 kupéból áll. Az A-B vonalat 10-12 perc alatt kell bejáratni.

— **Házvétel.** A *Róth Testvérek* papirkereskedő-cég Erzsébet-körut 11. számú házát ma megvásárolta *Steinitzer* N. festékkereskedő cég 72.000 koronáért.

— **Megjelenik a Nap.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A belügyminiszter értesítette a Budapesti Újságíró-Egyesületet, hogy azt a rendeletét, melyivel a Nap című fővárosi lap megjelenését betiltotta, hatályon kívül helyezte és ezt a rendeletét a hivatalos lap legközelebbi száma hozza. Ennélfogva a Nap már holnap délután megjelenik.

— **Ejegyzés.** *Halasz* Jenő tart. hadnagy (Arad) egész ezve *Anisztela* Irénkét (Szeged). (Minden katon értesítés helyett.)

— **Aranylancda. om.** *Id. Radocsányi* János tekintélyes magy. paros es neje tolyó nő tizenkettődikén tartottak aranylakalmukat.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Wilson egy éve készül a háborúra.

Berlin. Argentinalapok azt a feltűnő hirt közlik, hogy Wilson egy évvel ezelőtt kísérletet tett, hogy az amerikai köztársaságot megállapodás útján belekényszerítse a háborúba.

Athén. A görög kormány Wilson jegyzékére adott válaszában kifejti, hogy Amerika előtt is ismeretes az a helyzet, amelybe Görögország semlegessége dacára jutott. Nincs módjában Wilson állástoglalását megfontolni és a semleges hajózás védelmére közvetlenül eljárni.

Berlin. Madridi lapok azt írják, hogy a semlegeseknek most Spanyolország felé kell fordulniok, különösen a nemzetek azon csoportjának, melyek Spanyolországhoz hasonló álláspontot foglaltak el. A békecentrum

Washingtonból Madridba helyeződött át.

London. A Lloyds ügynökség jelenti: Tegnap négy gőzöst sülyesztettek el a buvárhajók összesen 25.000 tonna tartalommal, köztük a 9250 tonnás Manicora angol postagőzöst is.

London. A Daily Telegram jelenti: E hó 7-én a következő hajókat sülyesztették el: Orstonean 4300 tonnás angol, Explorer 2603 tonnás angol, Pablea 3206 tonnás angol, Adelaide 133 tonnás halászgőzös és három kisebb bárka és a Santiniar glasgovi gőzös.

London. Reuter jelentés: Az Amerikán Linio hajói nem indulnak az Atlanti Óceánra, ha a kormány nem gondoskodik fedező hajókról és kiszolgáló legénységről.

— **Halálos szénázmérgezés.** Ma délután az aradi pályaudvar tűtőházának egy lakásában halálos végű szerencsétlenség történt. A tűtőház mellett vannak ugyanis a tűtőház munkásainak lakásai. Az egyik kis munkásháznak vízvezetéke betaglott s Pintér Gergely, a telep munkása ma délután azon fáradozott, hogy a esőben megfagyott vizet faszénnel felolvaszsa. A konyhaajtót azonban zárva tartotta és a kiáramló gázok a munkást annyira elbódították, hogy anélkül, hogy segíteni tudott volna magán, összecsesett és pár perc alatt szénázmérgezés következtében meghalt. Az esetről értesítették Moldován Odón ügyeletes rendőrhadnagyot, aki megállapította, hogy a szerencsétlenségnek Pintér Gergely saját gondatlansága az oka. Holttestét a felső temető halottas házába szállították.

— **Betörés.** Vörös László dr.-nak, az Aradi Ujság szerkesztőjének irodájába ma délután 6 és 7 óra között egy — eddig ismeretlen tettes — betört. A bűneseményt a helyzettel ismerős egyén követhette el, aki tudta, hogy egész napon ez az egyetlen óra, amidőn az irodában nem tartózkodik senki. Erre mutat az is, hogy a betörő tudta, melyik asztalnak melyik fiókjában tartja a kiadóhivatal tisztviselője az Aradi Ujság napi kasszáját. Két fiók van itt egymás mellett. Az egyikben állandóan nagyobb összegű pénz van, a másikban papiros csomagba csavart nikkell és rézpénz. A betörő a nagy sietségben ezt törte fel, illetőleg miután a Wertheim-zárat feltörni nem tudta: kalapáccsal bezúzta az asztal alsó lapját, s felmarkolta ami a kezébe akadt, aztán gyorsan tovább állt; annyi ideje azonban még mindig volt, hogy az ajtót maga után átkulesesal bezárhassa. A kár nem jelentékeny, de mégis feltűnő, hogy olyan kivilágított és népes házba délután betörhessen valaki.

— **A drága szén.** A gazdasági szék ma délelőtt ülést tartott, amelyen panaszok merültek fel amiatt, hogy a vidéki gazdálkodók nagyon drágán árúsítják Aradon a szénát és a szalmát. Ezért a gazdasági szék mai ülésében elhatározta, hogy maximumára fogja a szénát és szalmát ajánlani a polgármesternek. És pedig a szénát 30—40 koronában, a buzaszalmát 13 koronában, a korpa- és zauszalma árát 24 koronában kéri megállapítani. Eufónogva a szalmát és szénát csak súly szerint lesz szabad árúsítani. Ugyancsak a gazdasági széknek mai ülésén a fölött is merültek fel panaszok, hogy az állatvásártér nagyon messze van kint a város területéről. Ezért a gazdasági szék előterjesztést fog tenni a szerdai közgyűlésnek, hogy az állatvásártér az Ovártérre helyezze át.

— **Szivarkahüvelyek** nagy választékban *Jugusz I. és fia* ceguel. 1122

— **Gyermekakocsik** 50 koronától 250 koronáig *Fischer Simon* nagyáruházában. 311

— **Könyveket és könyvárakat** vesz *Kerpel*.

— **Alapítvány egy aradi kereskedő nevének emlékére.** A néhány nap előtt elhunyt *Halpern Miksáné* emlékére a megboldogult rokonai, barátai és ismerősei koszoru-megváltásul alapítvány létesítést határoztak el, amelynek kamatait a háborúban elesett aradi kereskedők özvegyei és árvái segítésére fogják fordítani. Az alapítványra eddig adakoztak: *Berger Manó* és neje (Temesvár) 100 korona, *Winternitz Jenő* és neje 100 korona, *Aradi Kereskedők és Hitelintézete* 50, *Krausz Gyula dr.* 50 korona, *Krausz Lipót* és neje, és *Berger Márton* és neje 40—40 korona, *Bársony Andor* és neje, *Hegy Albert*, *Pichler Sándor*, *Kornis Odón*, *Kornis Armia*, és *Kornis Izsó* 30—30 korona, *Faragó Rezső* 25 korona, *Lakatos Aladár*, *Rotschtein Mór*, *Szekely Mihály* és neje, *György Menyhért* és neje, öz. *Kell Manóne*, *Berger Albert* és neje, *Fülöp Dezső* és neje, *Hubert József*, *Kun József* és neje, *Klein Miksa*, *Weisz Mihály* és neje, *Fodor Vilmos* és neje, *Kaufmann Lajos*, *Kutányi Ferenc* és neje 20—20 korona, *Eisler Ede*, *Deutsch Anna*, öz. *Weisz Edéné* (Temesvár), *Morgenstern Gyula*, *Kell Lajos*, *Lévai Adolt*, öz. *Krauszmann Sománé*, *Róth Izidor* és neje, *Reier család*, öz. *Krausz Jakabné*, *Wohlberg Lipót* és neje, *Halpern Ede*, *Schwarz Pál*, *Quit Vilmos*, *Weisz Márkus* és neje, *Hollós Jenő*, *Fenyő László*, *Grünberger Jenő*, *Grünberger Adolf*, *Schäffer Henrik*, *Klein Sándor*, *Pick Adolt* és *Krausz Jonás* 10—10 korona, *Reisner Lenke*, *Müller József* és *Weisz József* 5—5 koronát. Akik az alapítvány összegét adományaikkal gyarapítani óhajtják, sziveskedjenek azokat *Bársony Andor* urhoz juttatni.

— **Értesítés.** Tisztelettel tudatjuk a nagyérdemű közönséget, hogy a beállott szénbeszerzési nehézségek miatt a női gőzfürdőt február 12-től megszüntetjük és csak hetenként egyszer, pénteken délután fél 2-től 5-ig lesz nyitva a nők számára. A férfi gőz, kádifürdőt egyelőre nagy anyagi áldozat árán is fenntartjuk. *Sima* gőzfürdő. 1121

— **Tárgyilagos ítéletet egy gyógyszerről** csak ezerszeres kipróbálás után számos orvos adhat. Azon szerek garmadájáról, melyeket tüdőbetegség ellen ajánlanak, általánosságban mondható, hogy csak keveset találnak tartósan használhatónak. Ezen megbízható gyógyszerek közé tartozik a már két évtizeden át bevált *Sirolin*. 7215

— **Írásmunkák, sokszorosítások.** Állandó gyors- és gépiró iskola. Internacionális javító műhely: *Ziffer és Holtos írógépvállalatánál* a főpostával szemben. 377

— **Kerpel közönségnyitár új pótgjegyzéke** megjelent. 901

A Közgazdasági

Bank közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi Közgazdasági Bank, Arad egyik fiatal, virágzó pénzintézete tegnap délelőtt tartotta részvényeseinek nagy érdeklődése mellett, rendez évi közgyűlést *Hámory László* dr. országgyűlési képviselő elnöklése alatt. A közgyűlésen a részvényesek elismeréssel vettek tudomást az intézet múlt évének üzleti eredményéről s ezért az intézet vezetőségének, különösen pedig *Kenedi Ervin* vezérigazgatónak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

A közgyűlést *Hámory dr.* nyitotta meg, röviden vázolta az intézet múlt évi működését, mely minden tekintetben meghozta a teljes sikert. Különös megelégedéssel emelte ki azt, hogy az intézet az elmúlt évi üzleti eredményhez képest magasabb osztalékot fizethet részvényeseinek. Megállapította, hogy a közgyűlésen 45 részvényes jelent meg 1803 részvénnyel és 1287 szavazattal.

Ezután az igazgatóság jelentését *Kenedi Ervin* vezérigazgató olvasta fel a részvényesek osztatlan figyelmé és tetszése közepette. A közgyűlés nagy lelkesedéssel vette tudomásul, hogy az intézet az elmúlt esztendőben 111.982 korona 82 fillér tisztanyereséget ért el. A nyereség felosztására az igazgatóság a következő javaslatot tette:

Az előterjesztett üzleti eredmény száma szerint az 1916. évi tiszta nyereség 111.932.82 korona, marad 87.680.41 korona. Alapszabályaink értelmében elsősorban a részvénytőke, tehát 1.200.000 korona után 5 százalékos kamatt, azaz 60.000 korona, a részvényesek számára levonásba hozandó. A fennmaradó 27.680.41 koronából az alapszabályok 64. §-a értelmében 50 százalék, azaz 13.840.21 korona, a rendez tartalékulaphoz esatolendő. A 13.840.21 korona maradékból, hozzáadva a fentebb levont nyereség maradványt 24.252.41 koronát, tehát 38.092.62 koronát, 60.000 korona összegnek, azaz részvényenként 1 korona felülosztaléknak, tehát a fentemlített 5 százalékos kamattal együtt részvényenként 11 koronának, a részvényesek között az 1916. évi osztalék fejében leendő kiosztását indítványozzuk. Az ezután mutatkozó 32.092.62 koronából a tartalékulaphoz rendkívül javadalmaszására 6.152.77 ki a vezérigazgató és tisztviselők jutalékára 3200 korona, 6000 darab osztalékszelvény nyagtabélyegére 480 korona, „Tisztviselői nyugdíjalap” létesítésére 4000 korona, összesen 13.832.77 koronának fordítását, a fennmaradó 18.250.85 koronának pedig az 1917-ik évi üzleti eredményszámára átvitelét hozzuk javaslatba. Az elért nyereség lehetővé teszi a múlt évi osztaléknál 1 koronával magasabb összegű osztaléknak kitízetését és ezáltal a részvényeknek a háború előtti évek hozadékát javaslatba hozni.

A részvényesek egyhangú lelkesedéssel fogadták el és tették magukéva az igazgatóság jelentését s különösen a jelentésnek ama részét, amelyben az igazgatóság arról számol be, hogy az intézet tisztviselői részére nyugdíjalapot létesített.

Mülek Lajos dr. a részvényesek nevében elismeréssel szólott az igazgatóság, különösen *Kenedi Ervin* vezérigazgató kiváló s eredményes munkásságáról s javaslatára a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Ugyancsak *Mülek Lajos* indítványára a közgyűlés *Krály Lajos dr.* az igazgatóság tagját megválasztotta. A választmány új tagjai pedig a következők lettek: *Erdős Pál*, *Holländer Miksa*, *Klein Sándor*, *Kökenyessy Imre*, *Krausz Elemér*, *Lineberger Károly*, *Lukács Lipót*, *Schannen Béla*, *Simonffy Aladár*, *Zubor Andor*.

A választások megojtése után a közgyűlést *Hámory László* elnök rövid beszéddel beárkosztotta. A közgyűlésen jelen voltak: *Hámory László* elnöklése alatt *Feszler Károly*, *Gutzjaur Mihály*, *Sármezey Endre*, *Senk Ferenc*, *Szabo Albert*, *Kenedi Ervin*, *Bogdan Virgil dr.*, *Háros Arpad*, *Hemmen János dr.*, *Grallert Rezső*, *Nikolcs Géza*, *Unger Ferenc*, *Hunyadi József*, *Kamler János*, *Klein Sándor*, *Usóti János*, *Varga Zsigmond*, *Haberleiner Béla*, *Henai József*, *Prokopetz Emil*, *Endre*

KURZER BERTALAN

végzett bécsi orvosi egyetemet és Budapesten vizsgázott fogtechnikus műterme Weitzer J. u., Minorita-palota, II. em.

Fogat huz, plombál. Készít egyes fogat ép úgy, mint egész fogsorokat, arany koronákat és arany hidakat.

Géza, Donát Simon, Rosenfeld Herman, Maresch Gyula, Hegedüs Gyula, Hoffmann Antal, Friedmann Gyula, Holländer Miksa, Mülek Lajos dr., Erdős Pál, Krausz Elemér, Schwartz Aladár, Knéffel Lajos, Nemess Géza, Szerényi Géza, Vermes Jenő, Dürr Kocsárd, Moga Lajos, ipolvi Keller Iván, Ferber Lajos, Cukor László, Perimutter Ignác, Vidor Mátyás, Riesz Mátyás és Sándor Ferenc.

TANÜGY

(—) Gyengeelméjűek és gyengelehetőségük felvétele. A borosjenői (Arad-m.) gyógypedagógiai nevelő és foglalkoztató állami intézetben az 1917—1918. tanévben több gyengeelméjű és gyengelehetőségű növendék vételük fel. Szegénysorsuk ingyenes elhelyezést nyernek. Prospektust ingyen küld az intézet igazgatója.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Magyar Ruggyantágyár Részvénytársaság 1916. december 31-én lezárt mérlege a nyereségelővitel és az értékesítési alapba utalt 250,000 korona levonása után 3,922,812 korona 67 fillér tiszta nyereséggel zárul az 1915. évi 1,920,027 korona 67 fillérrel szemben. Az igazgatóság a jelenlegi viszonyok között ajánlatosnak véli, hogy igen lenyeges összegeket tartalékoljon és a közgyűlésnek indítványozni fogja, hogy 1,000,000 korona folyó kötelezettségek ellentétele fejében, 500,000 korona az adóterhelésnek 1,000,000 koronára való emelésére, 500,000 koronát oly berendezések értékesítésére, amelyeknek értéke a háború folytán rendkívül módon csökkent, összesen tehát 2,000,000 korona tartalékolassék. A fennmaradó nyereségből az alapszabályszerű jutalékok fedezése után az 1916. évben 4,500,000 koronáról 6,000,000 koronára felemelt alaptőkére 20% = 40 korona (az 1915. évben 16 2/3% = 33 korona) osztalék fizetését fogja javasolni és indítványozni fogja 320,000 koro-

nának a a tisztviselői nyugdíjalapba való utalását, minek folytán ezen alap 1,000,000 koronára emelkedik.

SZERKESZTOI UZENETEK.

G. J. né. Még nem biztos, hogy beszüntetik-e a hatósági üzleteket. Valószínűleg a városi közgyűlés szerdán foglalkozik a kérdéssel. A kereskedők ellenőrzéséről gondoskodni fog a hatóság.

B. Jenő Arad. Versei nem érkeztek hozzánk, de arra kérjük, ne is küldje be, mert írása után arra következtetünk, hogy azok teljesen használhatatlanok.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. február 18-án kedden:

C) Bérlet. C) Bérlet.

Névtelen asszony.

Színjáté 3 felvonásban.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

A szerkesztésért felel:

Mudnyánszky Endre távollétében,

Stauber József.

ARADI KOZLONY

1917. évi február hó 1-től új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re.

Előfizetési árak:

Helyben:

Egész évre . . . . . 28 K. — fill.
Fél évre . . . . . 14 „ — „
Negyed évre . . . . . 7 „ — „
Egy hónapra . . . . . 2 „ 40 „

Vidéken:

Egész évre . . . . . 32 K. — fill.
Fél évre . . . . . 16 „ — „
Negyed évre . . . . . 8 „ — „
Egy hónapra . . . . . 2 „ 30 „

Tessék mutatványszámot kérni.

Háze adások,

valamint kisebb és nagyobb birtokok eladását, parcellázását közvetíteni vállalkoz. Az ország minden részében előjegyzéssel kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megbízásokat kér

Halmi József

adásvételi közvetítő iroda.

Lakás: Deák Ferenc-u. 5.

Telefon 726. 691

VESEK
dugót és pezsgődugót

Használt pezsgődugók fizeték 25 fillért. Nem törtekért 100 db. kánt használt pezsgődugóért K. 50 kilonként, újakat K. 20-25. Ezek közül minden előzetes érdeklődés nélkül átvételre postán vagy vasárnap délután utóveté mellett. **KASZIREM EMIL,** Budapest, VII. Alpar-utca 10., Garay-tér melletti. Telefon József 26-66. 7181

Földbirtokosoknak

35 évre 4 1/2% kamat 99 arfolyam.
50 évre 5% kamat 1% törlesztés teljes arfolyam.
63 évre 4% kamat 0.85% törlesztés 94 1/2 arfolyam mellett, továbbá

aradi és békéscsabai házakra

50 évre 5 1/2% kamat, 1% törlesztés 98 arfolyam mellett törlesztéses kölcsönüket folyósítat és birtokparcellázásokat elvállalja és gyorsan keresztül vezeti a **Budapesti Kölesnökközvetítő és Parcellázó Részvénytársaság** Budapest, VIII. Kenyérmező-u. 6. Aradi megbízottunk: **Bonyhádi József** u. Kapa-u 47., d. u. 2-4-ig. 731

Láb- és kezizizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor . . . . . 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Készítése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüregét desztilláltvízzel, utána igen kellemes. Ára egy porcellán-szalencének 60 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJOS ÁRPÁD

Gyógyszerháza Arad, Andrassy-ter 22. sz. (Moklyonaszki szomszédságban.)

A szépségápolás titka a felhasznált szepítőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szepítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-enőcse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.
Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.
Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.
Rozsnyay Serail cpora. Lehető finomságu. Crém, leher, róza és testszilikonok. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Lohdu bal, orgona, piros róza, Serail. Uvegje 1 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

ECETSÁV Kávé

Garantált 66% vegyileg tiszta, étkezési célokra, prima svéd áru 800 grammos üvegekben, mely megfelel 25 liter kellemes ízű asztali ecet készítéséhez.

Förkölt kávé Ceylon és Cuba keverék kilója K 10 küld utánvét mellett.

Beck Testvérek

Arad, Teleky-utca 20. szám.

konzerv cukorral, mely a legfinomabb szemekávé legjobb kávépótléktól és tiszta cukorból lesz előállítva, 1 kg. megfelel 60 adag izletes kávénak a 0.2 liter.

Ajánlok azonnali átvételre 10 mm

CONSERV KÁVÉT,

cukrozottat.

1129

Rosenberg József

ker. áruügynök

Arad, Thököly Imre-utca 37. szám.

Viszketegséget

rüht, sömört legbiztosabban elűzi a **Barna zsír.** Kis tégely K 1.00. Nagy tégely K 3.—, csalódi adag K 9.— utasítással rendelhető. Dr. Flesch B. "Korona" gyárából, G. m. b. 7. s.

vi. elter, e) aki a 6-8 §-okban előírt bejelentést elmulasztja vagy az ebadó kivételre szempontjából — lényeges körülményre vonatkozóan a valóságnak meg nem felelő bejelentést tesz, továbbá aki kutyája részére az ebből ki nem váltja, f) aki a jelen szabály. endetet 22-30 §-i eilen vét, amennyiben cselekménye súlyosabban nem minősül, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. január 15.

Gröen, főkapitány.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegemot, foghuzas teljes érztelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kauszok fogazatok, szajpadlás nélküli és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömesek (piombok), mérsékelt díj-szabás mellett készíttetnek. Becses part.ogaszt kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. a. 8-12-ig. d. n. 2-7-ig. Vidékiek 24 óráig belül kielégíttetnek. 401

1989-1917.

Hirdetmény.

A takaréktűzhelyekbe beszállított vörösréz melegítő kótlására szolgáló vaslemez-vízmelegítő és az üs nyílás lefedésére szolgáló vas emezfedőlapok legmagasabb árának megállapításáról szóló 4888-1916. M. E. sz. rendeletet a következőkben teszem közhírré:

1. §. A jelen §. és a 2. pontjában megnevezett árukra nézve az érték kövelehető legmagasabb árak:

1. A takaréktűzhelyekbe beszállított vörös részvízmelegítő kótlására szolgáló, 05-07 mm. vastag vaslemezből készült, kívül és belül horgonyozott vízmelegítő fűzővel együtt, nagyban való eladásnál kilogrammonként 450 korona; kicsinyben való eladásnál kilogrammonként 640 korona.

2. A takaréktűzhely. apján levő üs nyílás lefedésére szolgáló, négy ponton a tűzhely. aphoz erősíthető fekete vaslemezből készült fűzőlap a szorítóvasakkal együtt a nagyban való eladásnál kilogrammonként 150 korona, kicsinyben eladásnál 200 korona.

Az az árusító, aki az 1-ső §-ban meghatározott valamely árucikket a hatóságilag megállapított áránál drágábban árusít, közbizalmat sért és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. január hó 24.

Gröen, főkapitány.

979-1917. kh.

Hirdetmény.

Folyó évi január hó 1-én életbe lépett ebtartási szabályrendeletet a következőkben teszem közhírré:

1. §. Arad szab. kir. város területén tartott kutyák után adót kell fizetni. Ez a kötelezettség a kutyá elválasztásának napjától kezdődik. Adómentesek a katonai, csendőrségi, vagy rendőrségi célokra szolgáló beosztott, vagy oktatás alatt álló, továbbá a városi mezőőrök és erdőőrök birtokában levő és hivatásuk gyakorlására szükséges kutyák.

22 §. Minden kutyabirtokos köteles kutyáját kellően etetni, itatni és gondozni, és egészségi állapotát figyelmelemmel kísérni.

23 §. Minek is valamely kutyán belső megbetegedésről utaló jelek mutatkoznak, ugyszintén ha a kutyá bukál, vagy megszökött, továbbá, ha azt veszélyessé gyanús, vagy veszett állat "megmarit, birtokosa, illetve a gondozásával megbízott egyén, azt az 1888. évi VII. t. c. 126. §-ában megjelölt állat-gésztégügyi hatóságnál (szap. tányai hivatalnál) bejeleneni tartozik, egyuttal köteles a kutyát, amennyiben nem szökött meg, a hatóság intézkedéséig elzárni vagy biztonságos helyen elzárni. A veszélyesség, veszettség gyanúja, vagy fertőzés gyanúja esetén köveleendő eljárásra az 1888. évi VII. t. c. 65-72 és ezen törvény végrehajtása tárgyában kiadott 4000-1888 sz. rendelet 189-192. §-ának, nemkülönböztetve az 12963-1908. sz. földművelésügyi minisiteri és az e tárgyban kiadott egyéb minisiteri rendeleteknek határozománnyal irányadó.

24 §. A város belterületén minden kutyá az utcára általában házon kívüli helyre csakis a marás lehetőségét kizáró szájkosárral bocsáthatók.

25 §. Harapós és általában a közbiztonságra veszélyes kutyákat nappali bitos módon megkötve, bekerített helyen kell tartani, éjjel pedig azok csak zárt udvarban bocsáthatók szabadon.

26 §. A tanyákon tartott kutyákat a vadászati tilalmi idő alatt pásztorkutyákat pedig lyukasztó, első lábuk alól 8 centiméter távolságra elmozdító kővel kell ellátni, mely őket a szabad mozgásban lényegesen korlátozza.

27 §. Vendéglobbe, kávéházba, vagy más nyilvános helyiségbe ugyszintén társaskocsba kutyát bevinni nem szabad. E tilalom betartásért nemcsak a kutyá birtokosa, hanem az illető helyiség tulajdonosa (bérletj.) illetve a társaskocsi alkalmazottai felelősek. Sétányokra kutyát vinni szintén tilos.

28 §. Vásárra kutyát vinni tilos.

29 §. kutyát kizárni, durván bántalmazni, uszítani vagy zaklatni tilos.

Büntető határozatok. Kihágást követ el: a) aki másnak a kutyájáról az ebből jogtalanul elveszi b) aki más kutyájáról szóló ebből saját kutyájára használja, c) aki saját kutyájára szóló ebből másnak adja, d) aki kutyáján hamis, vagy megamisított ebből

URANIA SZINHÁZ.

Kedden és szerdán

ROMUNCULUS

III.

Jegyek az irodában előre válthatók.

Fagydagánatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos meg-

szüntetésére legjobb szer a

FRIGIN.

Ára ecsettel és utasítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul

a Hajós-téle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyáznunk kell az ANAGALLIN szóra. Ára használata utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legbiztosabban és teljesen csak a „Phenol-sav"-val eszközözhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen". Egy pár perc alatt bármely naja, vagy bajszát a legszebb allandó fekete szalra lehet festeni anélkül, hogy a szálak lehetne moani. Ára 3 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Árpád

gyógyszer-tárában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapítottatott 1896. évében az Aradmegyei Közkórház számára.

